

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Harangszó.

— Most, amikor a bomlasztó gondolatok hordozói és a romboló irányzatok szálláscsinálói csápjaikat mindgyakrabban nyújtják ki az ifjúság felé, legyetek kortársaitok körében mindenkor büszke hordozói és forrásai a nemzeti eszmének, a keresztény erkölcsöknek és a hazafias érzésnek! — mondotta Kormányzó Úr Ő Főméltósága a vitézavatáson az ifjú várományosoknak, azokon át pedig mindannyiunknak, akik hallottuk és olvassuk ezeket a szavakat.

Az ezeréves magyar tölgylet aléltságából, földrevertségéből már felemelte egyszer legújabb történelmünknek máris márványbavésett vezéralakja: Hadurunk. Most idézett szavaiból pedig a távolabbi jövőt alapozó, bölcs nevelő szólt felénk, aki emlékezetes harkányfürdői beszédében az eljövendő magyar életek népes erdejét kívánta nemzetének, elsíratván ugyanakkor az elmaradt reménységeket. Aki minden magyar ifjában kimeríthetetlen gyémántmezőt lát és aki csak akkor tudja szilárdnak a nemzet sorsát, ha annak oltárán romlatlan ifjak minden erkölcsi kincsét ott látja, hogy a hazaszeretet örökmécsésének sohase legyen insége. És aki azt is tudja, hogy minden fiatal élet minden gonдозója a magyar feltámadásnak, vagy a pusztulásnak egy-egy kulcsát tartja kezében aszerint, hogy keze alól milyen lélekkel indul az ifjú az eszmék ismeretlen világa felé.

A hősök ünnepén, mely egyben a hősiesség elismerésének ragyogó, határainkon is átsugárzó ünnepe volt, ezt a szöveget éreztük a legmagasztosabb pillanatnak, mert nemzedékek határmegyén halottuk a történelmi intelmet, hogy az idő kereke halad s az öreg harcosok helyét fokozatosan olyan utódoknak kell átvenniök, akik méltók erre a kálváriás, mégis örök szép magyar örökségre. Akik a magyar erények olyan hordozói lesznek, mint azok voltak, akiknek az emlékére ezt a pompázatos vasárnapot a törvény külön ünneppé tette. Maradjanak az utódok, a fiatalok is erkölcsi épségben a hazáé. Százszor inkább most és ezután, mint bármikor eddig, mert ez az ifjúság a nemzet eljövendő életét magasra emelheti, de végleg el is ejtheti.

Szerte, amerre nézünk, nyugtalanság. A szem új eszmei és ezeken át új politikai világok vajadását látja. Egyik oldalon a nemzeti gondolat küzd az őt

illető helyért, a másikon a nemzetköziség hinti romboló igéit. A konkolyos igehintés mesterei, akiknek pénz, sajtó és más erők hűséges szálláscsinálói, az ifjúság lelkét szántogatják. Mindenekelőtt az ifjúságét. Nem mentesek ettől az iskolák padjai sem. A fogékony, lelkesülő és tapasztalatlan ifjú lelke a legtermékenyebb talaj. A konkolyhintők a vetés eszközeit nem mérlegelik: a cél szentesít náluk minden eszközt. S ahol a nemzet nem törődik a vetéssel, elveszett a jövő.

Harangszó hát ez a szózat ebben a nyugtalan világban, olyan harangszó, mint a legendában, ahol a tenger színe alatt megbújó zátonyokra lelkek harangszava figyelmeztette a hajósokat. A vezetőket, matrózokat s mindenkit, akinek a fedélzet a helye. Szülő, tanító a nemzet hajóján viszi az ifjúságot új ezer év felé, rajtuk múlik tehát, megtanulnak-e az ifjak a viharos és zátonyos magyar tengeren hajózni.

A szülő, tanító soraiban vagy azok mögött pedig ott áll a csendőr a maga egyszerű, hivalkodásmentes, komoly valójában és a harangszóra ezt jelenti: — Én ismerem ezt a metyélt. Én gondolok rá, mert életem javarészét ellene küzdöm. És én magamban is példázni akarom a keresztény erkölcsöt, a hazafias érzést, a nemzeti eszmét, akár portyázom, akár a templomban térdepelek. Én egy vagyok a gondolattal, mióta az esküt elmondtam és szerény munkámmal segítem terelni az ifjúságot azon az úton, amely a magyar élet útja. Efölötti boldog büszkeségem azonban nem szül bennem elbizakodottságot, hanem csak ösztönzést, hogy méltó maradjak erre a nemzetmentő feladatra.

Ez az igazi átérzése hivatásunknak. A tulajdonképpeni nemzet: a nemzet ereje. Ez pedig ott él, ahol mi végezzük a szolgálatunkat. Az utasítás, mely irányt szab teendőinknek, ezt a legelső kötelességünket nevének sehol nem nevezi, de szükségtelen is. Megfogadja mindenki, amikor tagja lesz a testületünknek, megfogadja az eskü szavaiban.

A bajt felismerni és hatásaiban lefogni megjelenése előtt kell. A védekezés módjait és eszközeit a magunk hivatása kereteiben ismerjük és hitünk szerint hibátlanul alkalmazzuk is. Elsősorban önmagunkon: a népes csendőrcsaládban. Hiszen a mi soraik is ma már nagyrészt olyanokból állanak, akik nem voltak részesei a hősi időknek, mert akkor még gyermekek voltak, de ezek az ifjú bajtársaink a nap minden percében bizonyosságot tesznek amellett, hogy méltó utódok. Ezek a mi ifjaink egészséges hajtásai a nemzetnek és azok is maradnak. És példájukkal, de ha kell: karjuk erejével is vigyáznak rá, hogy a romboló irányzatok szálláscsinálói a magyar ifjúságot csápjaikkal utól ne érhessek.

A szülésznő büntetőjogi felelőssége.

Írta: ZSOLDOS BENŐ,
a budapesti kir. ítélőtábla ny. bírása.

A magyar polgári büntetőtörvénykönyv 290. §-a az emberölés vétségének elkövetőjéül jelöli meg azt az egyént, aki gondatlansága által embernek halálát okozta, — ha pedig — a 291. § rendelkezése szerint — a halál az azt okozónak hivatásában vagy foglalkozásában való járatlanságából, hanyagságából, vagy azok szabályainak megszegéséből származik: a bíróság a bűnösnek talált személyt annak a hivatásnak vagy foglalkozásnak gyakorlatótól, belátása szerint, védképen, vagy határozott időtartamra eltilthatja és a gyakorlat újból való megengedését újabb vizsgától, vagy a kellő képzettség megszerzését igazoló más bizonyítéktól teheti függővé.

Azért tartottam szükségesnek most a jelzett törvényes rendelkezések előrebocsátását, mert a hivatásos szülésznők, — kiknek lelkiismeretességétől és gondosságától az újszülöttek világrajövetelének eredménye függ, — nem ritka esetben éppen ezekbe a jogszabályokba szoktak beleütközni, amikor is a nyomozati cselekményeket teljesítő hatóságnak — legtöbbször a csendőrségnek — nem csekély munkát okoz és a törvényben való jártasságát tételezi fel az idevágóan felmerült konkrét esetekben való alapos és a bírósági eljárás sikerét is eredményezni hivatott megállapítása.

Hogy a szülésznő milyen esetekben tartozhatik büntetőjogi felelősséggel gondatlanságáért (a *szándékos* cselekmények ismertetése ezúttal nem célja fejtegetésünknek, hiszen ezekre a BTK. általános szabályai

irányadók), — ezt a kérdést legcélszerűbbnek tartom hazai joggyakorlatunk jellegzetes régebb és legújabb döntéseiből vett s bíróságaink jelenlegi álláspontját a legszemléltetőbb módon megrögzítő példákkal megvilágítani.

Egy nemrég felmerült esetben az előrehaladott terhességben, sőt már vajúdo állapotban levő nőt felkeresi az anyja, aki egyben megfelelő előképzettséggel bíró szülésznő is s aki aztán, — leánya megnyugtató szavai után — ezt, a közönséges tapasztalatból is eredő élet-szabályokon alapuló bárminő intézkedés mellőzéseivel, magára hagyja. Távozása után, — a szükséges segély hiányában, az újszülött gyermek meghal. Az anyát a kir. főügyész már *szándékos* emberölés büntetével vádolja. A másodfokú bíróság az anyja (szülésznő) cselekvőségét a Btk. 291. §-a szerint minősítette, tehát e vádlottal szemben igazi vétket látott fennforogni. Judikaturánk álláspontja szerint a szülőnek (jelen esetben az anyának) ebbeli minősége nem esik a Btk. 291. §-ában megjelölt hivatás, vagy foglalkozás fogalma alá, de másrészt ugyancsak megállapítja a súlyosabb minősítést maga után vonó gondatlanságot annak a szülésznőnek a terhére, aki a bekövetkező szülés előtt a betege otthagyva, ok nélkül eltávozik. Az esetünkbeli vádlott, — egy személyben szülő és szülésznő is — pontosan ugyanezt tette az inkriminált alkalommal. A Kúria irányadó megállapítása szerint a vádlott anyja (szülésznő) tudta azt, hogy a leánya előrehaladott terhes állapotban van, — neki tehát, mint anyának, akinek szülésznői ismeretei is voltak és akinek a leánya hosszas elmaradása gyanús is volt, mert hiszen azt azért kereste fel, — leánya egyszerű bemon-dására eltávoznia csak úgy lehetett, ha a bekövetkező végzetes eredményt, mint lehetőséget figyelmen kívül hagyta, — holott a szülési folyamat közellétét neki kellő

Az iskolaszolga.

Írta: MEZEY SÁNDOR.

Otlaki, az iskolaszolga, borvirágos orrán feketezsínóros cvikkert, állán fekete kecskeszakállt, alatta kerek termetet hordott két karikázva kacszázó lábszáron, amelyek hatalmas cügoscipőkben végződtek. Egész élete harc volt a diákok ellen. Szeptembertől a vizsgákig szüntelen idegizgalomban élt, a legapróbb elsős nebuló minden mozdulatában ellenséges hadicsélt szimatolt. A diákhaddal vívott évtizedes küzdelemben finommá, érzékennyé csiszolódott benne a védekező ösztön, amely időnként betegessé fajult s ilyenkor egész testében remegett. Ilyenkor szokta mondani az igazgató úrnak, hogy mifénének tűrik egyáltalában ezt a sok rossz kölyket ebben az öreg épületben, ahol diák nélkül oly ünnepiesen tiszta a kópadozat s oly ünnepi csend burkolja az öreg falakat. Micsoda angyali élete volna itt diákok

nélkül tanárnak, iskolaszolganak... Az igazgató pedig dőcögve nevetett, mert tudta, hogy azért az internátusban Otlaki kosztján éhes diák nem marad s ha valamelyik szekundaérzékeny legényke elsírja magát óra után, sutyomban mindig akad az iskolaszolga fiókjában valami vigasztaló...

Pedig de sok borsot törtek az orra alá a himpellek, míg aztán egyszer betelt a pohár. Ez úgy történt, hogy Otlaki szenvedélyes halász volt. Délutánonként kiült a folyópartra s mikor a haltartó kosár tele volt, akkor megette a rántott csirkét, megitta a borát, aztán hanyatt dőlt s aludt egyet. Egyszer Pápai Pista odalopódzott a haltartó kosárhoz, kiengedte belőle a nemes zsákmányt és a nádasból telehordta a kosarat siklóval, békával. Szegény Otlaki pedig hazavitte s az internátus konyháján letette szépen a sarokba. Felesége kinyitotta a kosár száját, mire a kígyók, békák pillanat alatt szétugrottak a konyhában. Otlaki nénit, meg a két cselédlányt három hónapig hideglelés rázta, az iskolaszolga pedig megesküdött, hogy többé nem hisz a diáknak, tőle sorra bukkatnak, ahány és éhenveszhet valamennyi. Leginkább pedig Pápai Pistának nincs irgalom. Soha...

Miközben a gimnázium belső élete így elmérgesedett, összevesztek a diplomaták is. A világpolitika konyháján is szétugrottak a kígyók és békák, nyavalyatörős lett tőlük az egész földgolyóbis. Otlaki idegei az események hatása alatt most már az öregtemplom tetején táncoltak. Egyetlen fia jelentette számára az életet s a fiú közel volt a sorozáshoz, akkoriban nem kellett erre sokat várakozni. Rögeszméje lett az iskolaszolganak,

gondosság mellett előre kellett volna látnia. Ha tehát ő erre nem gondolva, leányát vajdó állapotban magára hagyta: akkor ő a lehetőséget nem eléggé figyelte meg, tehát gondatlan volt és az ő gondatlanságára, mint okra is vezetendő vissza az újszülött gyermek halála.

Ebben a konkrét esetben a bírói döntések közötti lényeges ellentétet az tette lehetővé, hogy itt a szülésznő egyben a szülő nőnek az anyja is volt és a Kúria az alsóbbfokú bíróságokkal ellentétben nem is állapította meg a Btk. 291. §-ának alkalmazhatóságát, — a jogi irodalomban azonban ennek dacára is hangsúlyozottan felmerült az a vélemény, hogy a szülő kötelességének a szülésznői foglalkozással és szakértelemmel járó kötelezettségtől való ilyen merev és egymást teljesen kizáró különválasztása nem lehet megnyugtató.

Természetesen egészen más az eset akkor, midőn az anya halálát előidéző elvérzés a szülés következtében állott be és az elvérzést szakszerű képzéssel bíró szülésznő feltétlenül megakadályozhatta volna. Idevágóan kimondotta a Kúria egyik régebbi ítéletében, hogy az okleveles szülésznőnek a szülés rövid idő alatt beálltát feltétlenül fel kell ismernie és azt is tudnia kell, hogy a közvetlen szülés előtt álló nőt elkerülhetetlen szükség esetén kívül mindaddig, amíg az az esetleg hirtelen következhető életveszélyes bonyodalmaktól biztosítottan nem látszik, csakis úgy szabad elhagynia, ha megfelelő szakértelemmel bíró egyén gondozására bízta.

A joggyakorlat a Btk. 290. §-ába ütköző és a 291. §-szerint minősülő emberölés vétségében nyilvánítja bűnösnek azt a szülésznőt, aki a terhesség, szülés és gyermekágy szokatlan és veszedelmes eseteiben elmulasztja azt, hogy idejében orvosi segítség után küldjön s ennek eredményeképpen a terhes vagy szülő nő a terhesség vagy szülés folytán meghal. Ugyancsak a most idézett bűncselekményben bűnös az a szülésznő is, aki annak

dacára, hogy a saját közvetlen észleletei szerint a szülő nő méhlepénye egészben nem távozott el, nemcsak hogy orvost nem hivatott, hanem a méhlepény-maradékot a saját szabályellenes működésével iparkodott eltávolítani és a szülő nő halálát idézte elő.

Egy felmerült újabb esetben a megállapított tényállás szerint a szülés után a gyermek köldökzsinórjának leesése után annak helyén nyitott seb maradt, melyet a vádlott szülésznő kezel s habár az a nyolcadik napon sem múlt el, a vádlott kijelentette, hogy tovább jár a házhoz, mert a gyermeknek fáj a köldöke és midőn a gyermek anyja felhívta, hogy hívjon orvost, azt nem teljesítette.

Legfelsőbb bíróságunk ebben a bűnyűben hozott mult évi ítéletében megállapította a szülésznő büntetőjogi gondatlanságát, kimondván, hogy vádlott kétségtelenül tudomással bírt arról, hogy a gyermek köldökzsinórjának leesése folytán keletkezett nyitott seb gyógyulása a rendesnél tovább tart, ez esetben pedig kellő gondosság mellett orvosi kezelésről való gondoskodás a 95.000/1902. B. M. számú utasítás 20. §-a értelmében a szülésznőnek hivatásból járó kötelessége. Amidőn tehát vádlott ezt a kötelességet elmulasztotta, ennek folytán őt a beállott eredményért büntetőjogi felelősséggel járó gondatlanság terheli. Minthogy pedig a gyermek köldökzsinórjának leesése folytán keletkezett nyitott seb a fertőzés esélyének kétségtelenül ki van téve és a fertőzés bekövetkezése kellő időben igénybevett orvosi segély esetén elhárítható, a vádlott gondatlansága és a bekövetkezett halálos eredmény közt az okozati összefüggés is fennáll.

A Kúriának egy, néhány hónappal ezelőtt meghozott ítélete megállapította azt, hogy a vonatkozó ügyben bűnvádi eljárás alá vont szülésznő, — a szülésznők részére

hogy az oroszok minden percben beronthatnak a gimnázium udvarára, hisz már a Kárpátokban vannak. Most is erre gondolt, ahogy az udvaron üvöltöző diáksereget nézegette s amikor éppen azon tündökölt, hogy az első orosz gránát mekkorát durranna, gyors egymásutánban két pukkanást hallott az udvar felől:

— Bum! Bumm!... — A diáksereg pedig ugyanakor szétugrott s hajrá, neki a lépcsőnek.

Otlaki elsápadt és gyökeret vert a lába, majd fel szabadulván a rémület első igézetéből, berontott a tanári szobába:

— Ig... igazgató úr... itt... itt vannak az oroszok...

Kisült azonban, hogy megint az a haszontalan Pápai Pista csinálta a bajt. Ismerve az öreg gyöngéjét, a természetrajzi szertárból káliumot csent, amelynek tudvalevőleg az a természete, hogy ha vízbe lökik, nagyot durran. Pista hát belökte a kútmedencébe a káliumot s attól származott a durranás, annak nyomán pedig az ijedelem.

Otlaki most már elment a templomba és ott tett szigorú fogadalmat, hogy Pápai Pistában pedig sírig-tartó örök és engesztelhetetlen ellenségét fogja látni, akinék a számára jószava ebben a földi életben soha többé nincs...

Csak hogy ebben a sohában kígyón-békán kívül más okok is közrejátszottak. Otlakinak is nyolcadikos volt a fia, tehát osztálytársa Pápai Pistának. A két fiú között már a kisdíákkortól veszett versengés zajlott. Tornateremben, tánciskolában, jégpályán és vizsgákon

mindig kettőjük között dőlt el az elsőség s hát hiába: Pápai Pistában jobban megágyazta a természet a képességeket ahhoz, hogy őt illesse az első hely. Az Otlaki-gyerek fogcsikorgatva loholt a nyomában s ha talán csak egyetlen egyszer, akár valami kicsi dologban is befoghatja, talán kialudt volna a lelkéből ez a verseny-láz, amely azonban így lassankint gyűlöletté romlott. Otlaki pedig nem azért volt iskolaszolga, hogy fiának ettől a verejtékezésétől az apai józanság távlatában tudta volna magát tartani. Előbb biztatta, majd aztán hajszolta a fiát a küzdelemre s lassanként benne is gyűlölet nőtt a hajszállal mindenben derekabb Pápai Pista iránt. Ebből a gyűlöletből fakadt a fogadalma, hogy Pápai Pistához pedig ebben a földi életben jószava nincs.

Pedig a jószó hamarosan ráfért volna Pápai Pistára, mert amikor a sorozóorvos megtapogatta a mellkasát, azt mondotta, hogy remek katona lesz a fiúból. Ami azt jelentette, hogy Pápai Pista bajusz nélkül is érettnék találtatott arra, hogy nekirontson a muszka hadaknak, majd azután lehengerelje a makacs szerbeket s ha azokkal is végzett, beszorítsa az Adriába az olasz armádiát és ha még mindig futja az erőből, táncoltassa meg a franciákat, angolokat, porolja el a félvilág nadragját, hisz mi ez egy magyar legénynek?...

Pápai Pistának azonban egyelőre az volt a főgondja, hogy a nemzetiszínű pántlika odakerüljön a gomblyukba és kilesse, mikor megy a zenedébe Szombati Zsuzsó. Mondanom sem kell, hogy ez fényesen sikerült, de fényes lett valamitől a Zsuzsó szeme is, amikor a pántlikát megpillantotta. Hanem hát ez régen volt és semmibevesző emlékfoszlány csupán...

kiadott utasítás vonatkozó rendelkezéseinek megszegésével, az elhalt sértettől a szülésnél az ottmaradásra előírt idő eltelte és a méhlepény elmenetele előtt, kényszerítő és halaszthatatlan szükség nélkül egy másik szülésznőhöz, kinél az ő segítségét valamely veszedelmes rendellenesség indokoltta nem tette, — eltávozott, minélfogva a távozása után a szülő nőnél fellépett nagyobb fokú vérzés által indokolt orvosi beavatkozás iránt kellő időben nem intézkedett, — amely mulasztásával okozója lett annak, hogy a sértett halála a beállott nagy vérvesztéséig folytán bekövetkezett. Ez alapon a bíróság a vádlott szülésznőt a Btk. 290. §-ában meghatározott s gondatlanságból okozott emberölésben mondta ki bűnösnek.

Természetesen enyhébb mérvű ez a büntetőjogi felelősség akkor, ha a szülésznő gondatlansága következtében a szülő anya, vagy a gyermek súlyos testi sértést szenved. Szülésznőről lévén szó, ez a cselekmény a Btk. 310. §-ának második bekezdése alá eső súlyosabb büntetést maga után vonó minősítés szerint bírálható el, miután a gondatlanságból okozott súlyos testi sértés az illető szülésznőnek saját hivatásában való járatlanságából, hanyagságából, vagy a hivatására előírt szabályok megszegéséből származott.

Polgári büntetőtörvénykönyvünk 328. §-ának rendelkezése értelmében vétséget követ el és 3 hónapig terjedhető fogházzal és pénzbüntetéssel büntetendő az a szülésznő, aki valamely család vagy személy jó hírnevét veszélyeztető és foglalkozásánál fogva megtudott vagy reábizott titkot alapos ok nélkül másnak felfedez. Az ilyen titoknak hatóság előtt történő kötelességszerű felfedése a Btk. 329. §-a szerint nem von maga után büntetőjogi felelősséget.

Kihágási büntetőtörvénykönyvünk 93. §-a (2. bek.) bűnösséget állapít meg azzal a szüléssel vagy szülésznő-

vel szemben, aki sürgős esetekben a hivatásával járó s igénybe vett szolgálatot alapos ok nélkül megtagadja vagy elhalasztja. A következő, 94. §. pedig kihágásban mondja marasztalándónak az állam, a törvényhatóság, vagy a község által alkalmazott azt a szülést vagy szülésznőt, aki ezen hivatalos alkalmaztatásával egybekötött szülési szolgálatot alapos ok nélkül megtagadja vagy elhalasztja.

Mindezek a törvényes intézkedések oly természetes-tűek, melyek főként a vidéken szolgálatot teljesítő csendőrség tagjaira nézve, idevágó nyomozati cselekmények teljesítésével való megbízatásuk keretében is, sok esetben időszerűek és irányadók lehetnek.

Különös öngyilkosságok.

Írta: Dr. BEÖTHY KONRÁD
egyetemi magántanár, törvényszéki orvos (Pécs).

Az emberi testen található, külerőszaki behatások keletkezési módjának a megítélésénél, vagyis a jogi tényállás megállapításánál, nevezetesen, hogy önkezdű, idegenkezdű, avagy szerencsétlenségokozta elváltozásokról van-e szó: nem csupán azokat az elváltozásokat vesszük tekintetbe, amelyeket a testen találunk, hanem a körülményeket is.

Nincsen olyan sérülés, amit öngyilkos magán el ne követne s ennek az ismerete annyiban fontos, mert szokatlan helyen levő és szokatlan eszközzel végrehajtott sérülésnek első pillanatra idegen kéz szerepére utalhatnak, pedig ezt nagyon sok esetben ki lehet zárni, ha szakértő szemmel vizsgálják a testen levő elváltozásokat és veszik tekintetbe a körülményeket. A szokatlan vagy különös

Krusevác táján nyomult előre a zászlóalj, amikor Bátorai őrmester azt mondta Pápai Pistának:

- Jön-e komitácsilesre, önkéntes úr?
- Hol vannak?
- Amott, az erdőben...

Elmentek komitácsilesre. Kúsztak a fák között s az erdő másik szélén Bátorai meglapult. Az önkéntes mellé. De nem látott mást, csak néhány házat és a mezőn legelező disznócsordát. Az őrmester célzásra emelte a puskáját.

- Mire lő? — kérdezte az önkéntes.
- Komitácsira!
- Én nem látom...
- Pedig ott van...

Ezzel eldőrdült a lövés, az őrmester pedig kifutott a mezőre, ahol egy zsiros koca visitva hempergett a fűben. Pápai önkéntes most már értette a dolgot.

- Ez hát a komitácsi?...
- Ez ám! — mondta az őrmester. — Jó paprikást vacsorázunk...

Pápai önkéntes akkor már rég túlvolt az első puskaporszagon. Magakorabeli gyereklegényekből állott a szakasza. Ezek otthon messze lettek volna még a bicskázósortól, odakint azonban a katonaregula, meg a véres tusakodások nyomán egyszerre emberré lettek. Olyanokká, hogy senki különben náluk. Nem fogott rajtuk úttalan utak fáradtsága, fiatal bőrük melegen párába oszlott a

Pápai Pista tehát katona lett. Önkéntes. Megtanulta, hogy az önkéntes puskája csak hétfőtől szombatig lehet tiszta, vasárnapra okvetlenül beleesik egyetlen egy porszemecske, amely miatt aztán nem lehet kimeni a korzóra. Azt is megtanulta, hogy a bakaszakács marokrafogott grizesnudlija a világ legzamatosabb enivalója. Megtanulta, hogy a káposztában talált pipacsutorát nem kell visszaadni a szakácsnak, hanem át lehet csempészni a másik önkéntes-konyha kondérjába. Sok mindent megtanult...

Aztán elindult vele és bajtársaival a vonat Szerbia felé. Csattogott, ment a vonat és Pápai Pista nézte az ismeretlen tájakat s amint a hegyek, völgyek, síkok és folyók suhantak visszafelé, úgy távolodott tőle a gimnázium, az otthon puha biztonsága is. Lelkébe lopakodott a tanterem közeli emléke és látta Ádám tanár urat a katedrán, amint a noteszben lapoz; és Pápai Pistát elöntötte a vágy, hogy egyszer, csak még egyetlen egyszer ő felelhessen történelemből, meglátják: soha így még nem készült... Keze rácsúszott a Manlicherre, arcához szorította a hideg-hús acélcsővet, átmarkolta a tusanyakát és visszagyűrte a szemébe lopakodó vízcsöppet, mert érezte, hogy ez a könnyesepp lenne az első, amit már szégyelnie kellene. A gyerekből férfi lett...

Az emlékezésnek még egy visszavillanó sugara megvilágította előtte a vén iskolaszolga alakját és Pápai Pista kissé megbánó-szánakozó mosolygással gondolt vissza a siklóra, békára, káliumra, meg arra, hogy mindig ő lett az első az Otlaki fiú előtt...

öngyilkosságok, azok végrehajtásának módja azért fontos tudnivaló, mert ezeknek ismerete sok, hiábavaló munkától mentesíti a nyomozót.

Az öngyilkossági szándékból végrehajtott cselekedeteknek vannak jellegzetes módjai, helyei. Ha most különös öngyilkosságról szólunk, akkor ez alatt azokat az öngyilkossági módokat értjük, amelyek a tapasztalati tényektől eltérnek s ezért azt a gyanút ébresztik, hogy nem is öngyilkosságról, hanem legalább is véletlen szerencsétlenségről van szó.

Szokatlan öngyilkosságot minden eszközzel el lehet követni. Éppen ezért célszerűség szempontjából egyenként tárgyalom az egyes eszközöket, hogy így könnyebben meg tudjuk azokat jegyezni, előrebecsátva mindjárt azt, hogy sokszor összetett (kombinált) öngyilkosságokról van szó, ahol tehát az egyik mód mellett a másikat is megtaláljuk; különösen abban az esetben, amikor az elsőnek elkövetett mód nem vezetett célhoz, legalább is nem olyan hamar, mint ahogyan azt az elkövetője akarta. Külső okok arra kényszerítenek, hogy mindent egyszerre megmagyarázó fényképek helyett leírást alkalmazzak; igyekszem ezt olyan világosan tenni, hogy ne menjen a megérthetőség rovására. Az esetek egy részét mégis fényképpel fogom bemutatni.

Lőfegyverrel elkövetett, szokatlan öngyilkossági forma volt az, amikor az öngyilkos egy, a marhák kivégzésénél használt, tölcseralaku eszközt helyezett a fejetejére s azt egy kalapácsütéssel elsütötte. Balkezelével rögzítette az eszközt a fejetejére s jobb kezével ütött rá a kalapácsra. Amikor ezt a különleges fegyvert elsütötte: abban a pillanatban egy korbát mellett állott. A fegyver elsütése pillanatában aztán eszméletlenül egy 4 méteres mélységbe zuhant. Azt lehetett volna gondolni, hogy egy,

jeges eső, nem vágta le őket az éhség és nem tudták, mi a félelem. Nem lehet ezekre a tizenhétévesekre fájó — keserű és büszke sóhajlás nélkül visszagondolni. Szemükből kicsillan a suhanckor játékos derűje, üde gyerekarckuk még anyai simogatásra várt. Mozdulataikban még benne volt a kamaszos esetlenség, mikor csattogó igyekezettel vágták a kettősrendeket s vitték hajlott gerinccel a tengernehéz hátizsákot és ferdére nyomta vállukat a puska. Mentek rajvonaban a srappnellfelhők alatt és kúsztak fürgén a Jagodinára, ahonnan a földjük védelmében halálreszánt, véres tekintetű szerbeket verték ki szuronnal. Ki gondolt közülük akkor arra, hogy ők minden hősök hősei...

Senki. Pápai Pista sem, pedig ő volt a parancsnokuk. Ő csak azt tudta és érezte, hogy megmarkolta a szívét valami, amikor Komóczy nem mozdult többé a gránátöltésér peremén és Rinya-Kovács, meg a többiek rendre-rendre keresztet kaptak a nevük mellé a szakasznévsorban. Mire Szerbiát kitisztogatták, sokra nőtt a kereszties nevek száma, Pápai önkéntesre pedig rákövesedett a háború sara-vére. Arcára rávésődött egy kemény vonás és a lelkéből kiveszték Ádám tanár úr noteszének és az iskolaszolga zsörtölődéseinek az emlékei. Bajusz még alig serkedezett az orra tövében, de már öreg haretéri rókának számított...

Ezalatt otthon is nagy változások estek. A gimnáziumból kirekedtek a diákok. Kivitték a padokat a tantermekből és kórházi ágyakat állítottak helyükbe

a lépcsőn lefelé, az ember után jövő személy hirtelen a fejére tette s elsütötte ezt a fegyvert. Ezt annál könnyebben tehette volna bárki, mert a fegyver elsütése csak egy pillanatot vett igénybe, azonban egy hátrahagyott levélben az illető részletesen leírta, hogyan s hogy miért lesz öngyilkos. Enélkül valóban arra lehetett volna gondolni, hogy valaki más lőtte agyon ilyen módon. Különös ebben tehát maga az eszköz, illetve a bemeneti nyílás helye a fejtetőn.

Hasonló ehhez annak az 52 éves embernek az öngyilkossága lőfegyverrel, aki hátul, a nyakszirti gumón lőtt be a fejébe s a lövedék a nyitott szájon keresztül hagyta el a fejet. Ez azért különös, mert éppen a megfordítottja a megszokott.

Sok csendőr gyakorlatában előfordulhatott olyan, lőfegyverrel történő öngyilkosság, ahol a fegyver maga nem is igazi fegyver, hanem lövésre többé-kevésbé alkalmas, rögtönzött fegyver, mint pl. kifűrt kapukulcs, vascső, gázvezetőcső, vagy más, pl. vízvezetékcsődarabok. Már maga a tény, hogy ilyen különleges fegyverrel történt az öngyilkosság: mutatja azt, hogy a fegyver kezelője maga készítette azt, vagy, hogy annak kezelésével tisztában volt s így nem nagy fejtörést okoz a sérülés eredetének kiderítése.

Egészen különös öngyilkosság történt az alábbi fényképen bemutatott esetben, ahol egy eltűnt, 51 éves embert az erdőben agyonlőve találtak. Hátul, a hajás fejbőrben, egészen a középpontban volt a bemeneti nyílás, azt követte egy olyan vízszintes löcsatorna, amely egy, a közelben álló fenyőfatörzsben szintén vízszintesen folytatódott. Az öngyilkosság elkövetése csak úgy sikerülhetett, hogy az öngyilkos fejét lehajtva, sütötte el a forgópisztolyt, amelynek ereje aztán a golyót átütötte a kopo-

s az iskolaszolga kísértete lett az épületnek. Lábujjhegyen jött-ment a hangtalan folyosókon. Elérte hát, hogy diákok nélkül maradt tanár és pedellus, kihalt a gyermekzsivaj az udvarról, de most már meg ebben a rémületes csendben nem találta helyét. És felsorakoztak emlékeiben a tavalyi, tavalyelőtti diákok, akik azóta csatáról-csatára vizsgáznak a világtörténelemből. Köztük az ő fia is...

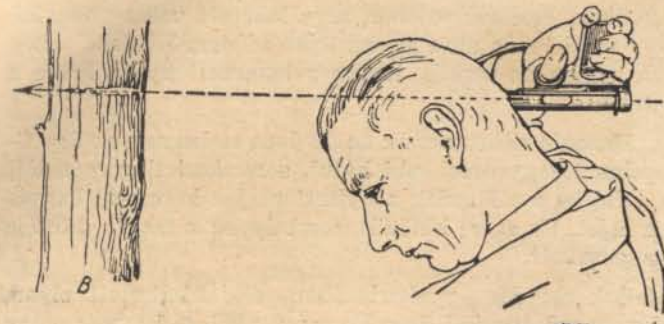
És eszébe ötlött gyakran, mind gyakrabban Pápai Pista, akire örök-haragot fogadott meg a templomban. Marni kezdte a lelkét a nehéz, gonosz fogadalom. Látott a kórteremmé változott tantermekben súlyos sebesülteket. Talán Pápai Pistát is ilyen sebbel köti most valamire... Vagy talán... talán nincs is már Pápai Pista... S ilyenkor az engesztelődés melege ömlött el rajta.

Egyszer aztán a két fiú hazajött szabadságra. Pápai Pista mellén a nagyezüst, az Otlaki-gyerek mellén a kisézüst fityegett... Erre az iskolaszolgában újra fellángolt a gyűlölet:

— Ebben is elől van!

Aztán visszamentek a fiúk a csatákba és Pápai Pista tüdejét egy hajnalon átütötte egy orosz puska-golyó. Kórházvonal vitte haza s amint Otlaki a frissen jött sebesülteket szokása szerint sorranézte, az egyik ágnál visszahőkölt. Az ágyon Pápai Pista feküdt csukott szemmel. Arcsontjára rátapadt a sárga bőr, a tüdő-lövések pergamentje... Otlaki térde megroggyant s remegve ereszkedett egy székre az ágy mellé. Sokáig nézte a sebesültet s halálravált arcára kiült a rémület:

nyán s így hatolt be a fenyőfába. A forgópisztolyt 3 lépésnyire, a fűben meg is találták. Kiderült, hogy az öngyilkos embernek kb. 60.000 pengőt kitevő biztosítása volt. (Lásd az alábbi ábrát.)

Különös egy 21 éves fiatalembernek az öngyilkossága is, amikor testének baloldalán, a has felső részén 6 lősérülést okozott s emellett egy 10 cm.-es olyan mély metszett seb volt a nyakán, amely a 4. és 5. csigolya között a gerincvelőt is érintette. A hat haslövés közül 3 a májat sértette, egy pedig a rekeszizmot ütötte át, ez a fiatalember mégis 21 órát élt még.

Hasonlóan szokatlan volt az a lövési sérülés, amit egy fiatalembernél találtunk, ahol a nyakon elül egy, a közeli lövésnek összes hatástényezőit megtaláltuk azon a bemeneti nyíláson, amely a gyűrűporcnak megfelelően hatolt be a lágy részekbe. A kimeneti nyílás jobboldalt a nyakon volt, ahol serétszemeséket, inggombot és ingdarabokat is találtunk. A jobb hüvelyk- és mutatóujj füstcsapadékos volt, ezzel tartotta oda a csőtorkolatot s a bal kézzel sütötte el a fegyvert. Szokatlan itt a bemeneti nyílás helye s az, hogy előzetesen a testrészt nem lett le-

meztelenítve, aminek pedig a gyilkosság és öngyilkosság megkülönböztetésénél tudunk be nagy szerepet. Ebben az esetben a fiatalember előkészülve is el tudta volna végezni öngyilkosságát s mégis úgy végezte el, mintha csak pillanatok állottak volna rendelkezésére.

Szokatlan a helye ama öngyilkosság elkövetésének, amelyben egy fiatal ember teljesen új ruhába öltözve, új kesztyűt húzva s magát kiadósan beillatosítva ismerőseinek a lakásába lopózkodott s ott lőtte agyon magát. Reménytelen szerelme s még más, el nem intézett ügyei sarkalták a halálra.

Nem ritka dolog a lövési öngyilkossági kísérletnél az, hogy a várt halál nem következik be azonnal vagy rövid idő alatt s akkor egy más módon végrehajtott módot választanak, amely az eredményt biztosítja. Ezért aztán nem ritka dolog, hogy lősérülés mellett más sérüléseket is találunk, így különösen nyakmetszést, mint azt két fiatal embernél észleltük is.

A testnek azon a helyén, ahová nehéz, vagy kényelmetlen kézzel eljutni, aránylag ritkák a lősérülések. Hogy azonban ilyen is van, azt bizonyítja az az eset, amely olyan sok fejtörést okozott s amit az első fényképen mutattam be. Ehhez hasonló az a lősérüléses öngyilkosság is, ahol az öngyilkos a fejtetején lőtt be, a golyó áthatolt a fején, kijött az állon s mert a feje előre volt hajtva, a golyó ismét behatolt a testbe a szegycsont felett, átütötte a szívet, rekeszizmot s a hasüregben akadt meg. Minthogy itt egyetlenegy lövésről s két bemeneti nyílásról volt szó, ezért ennek zavaró hatása lehet adott esetekben. Tisztázni természetesen nem nehéz, inkább csak szokatlan ez.

A szokatlan lősérüléseknek leggyakoribb fajtája az, amikor kombinált módon vett véget életének az öngyil-

— Mi van a fiammal? Mi lett vele, ha ez itt így fekszik...

És álmatlan, szörnyű éjszakákon át várta a hírt, hogy a fia elesett. Pillanatig sem hitte, hogy másként is lehet. A verseny elérkezett az utolsó állomáshoz s mert a fia Pápai Pistával szemben hajszállal mindig alulmaradt, ez a hajszál most a fia életét jelenti... Be sem nézett azután a sebesülthöz. Kerülte még azt a folyosót is, ahol a nyolcadik osztály terme volt s abban Pápai Pista felnyitotta a szemét.

Kórteremben találta magát, de aztán ismerős lett ez a kórterem. Az ablak alatti öreg akácfán veréb pihentetett s Pápai Pista megismerte a csonka vén fát. A földkerekség számtalan sok akácfaja közül megismerte ezt az egyet, mert ilyen csak egy van... Azt hitte azonban, hogy álom, amit lát, de mikor az öregtemplom harangja megkondult, szíve hevesen verni kezdett. Bizonyosságra ébredt, hogy otthon van, a nyolcadik osztály tantermében...

Ha arra ébred, hogy az adamovkai tarlón fekszik így átlótt tüdővel s az erdősarokról géppuska szórja körül, ami elől nincs menekvés, lecsukta volna újra a szemét és várta volna, hogy történjék, aminek történnie kell. De itt, a nyolcadik osztály tantermében életre ébredni több, mint amennyit egy átlótt tüdejű sihederember száraz szemmel elviselhet...

Aztán lábbadozni, erősödni kezdett. Sorra látogatták tanárok, szabadságos régi cimborák. Jött mindenki, egyedül Otlaki, az iskolaszolga felől érdeklődött hiába. Az öreg iskolaszolga árnyéka lett a régi önmagának ezek-

ben a víziós napokban. Pápai Pista megérkezése óta ugyanis nem kapott hírt a fiáról...

De aztán megjött a hír, még pedig maga az Otlaki-fiú, sértetlen erejében. Szabadságra jött. Az öreg iskolaszolga nem bírta el a váratlan valóságot, hogy a fia él. Mikor meglátta, összeesett. Aztán tolókcocsiba kellett tenni, mert a szél megütötte az egyik oldalát s a tolókcocsin bevittette magát Pápai Pistához. Ott volt a fia is.

A két fiú beszélgetett. Másként, mint azelőtt, hiszen velük közben nagy dolog történt: bajtársak lettek. Otlaki csak nézte, hallgatta őket. Nézte a szép, derék fiát s azt a másikat, amint sápadtan hever az ágyon. Nézte a két fiút és az emlékezetében felsorakozott a nyolcéves versengés, a gyűlöletbe torzult verseny minden keserősége. Az iskolaszolga álma: hogy osztályelső legyen a fia. soha valóra nem válhatott, de most... Most mégis az ő fia maradt felül...

Bekövetkezett hát, hogy a másik maradt alul és különös: Otlaki, a vén iskolaszolga most mégsem érzett örömet ezen a sokszor megimádkozott alulmaradáson. Balkezét, amely még engedelmeskedett az akaratának, rátette Pápai Pista karjára és engesztelően, vigasztalóan mondotta:

— Azért az én fiam mindig gyengébb volt latinból...

És Pápai Pista elmosolyodott, mert tudta, hogy az öreg iskolaszolga sok év hitét, hiúságát és keserőségét adta most neki ajándékba. Ennél többet nem is adhatott volna.

Vitézavatás a Margitszigeten: Az avatásra várók csoportjai.

(Schäffer felv.)

kosjelölt, azaz a lősérüléseken kívül még mást, ugyancsak hatásos cselekedeteket visz végbe, mint pl. egyúttal mérget (phosport, cyanálit) vesz be, csónakban, parton lövi magát föbe, stb.

Egy esetben az öngyilkos arcába lőtt s guggoló helyzetben akasztotta fel magát.

Hegyes s legtöbbször éles eszközzel is történnek különös öngyilkosságok. Egy elkeseredett angol fejébe vadászkést vert, amelynek pengéje beletört a koponyacsontba. Minthogy a késpenge az agynak élettani szempontból nem fontos részét sértette meg s nagyobb koponyaüri vérzést sem okozott, kihúzni azonban a fejéből nem bírta a betört pengét: feltette a cilinderét orvoshoz ment, s csak három hét múlva halt bele sérülésébe.

Különös egy asszonynak az esete, aki háromszor a májába szúrt, majd konyhabárdal a homlokára és halántékára mért súlyos csapásokat, addig, amíg eszméletlenné nem vált. Természetes, hogy a tarkójára is mérhet valaki súlyos csapásokat éles, vágó eszközzel, mint ahogy az egy bulgáriai esetben történt, ahol az illető öngyilkos ácsbárdal számos olyan vágást mért a tarkójára, amelynek eredménye az lett, hogy a tarkócsontjából féltényérnyi kiesett a boncolásnál.

Nem ritka dolog, hogy valaki agyonszúrja magát. A sérülések ilyenkor a testfelületen, elől vannak. De nem minden esetben. Feltűnő az, ha a sérülés a hátán van az öngyilkosnak, mint egy kopenhágai eset mutatja, egyben az is feltűnő, ha az öngyilkos nem mezteleníti le azt a testrészt, ahová szúr. Egy esetben egy orvostanhallgató a főtárgyaláson pillanat alatt mellbeszúrta ma-

gát egy bonckéssel, amikor kihirdették előtte az elmarasztaló ítéletet. Itt természetesen nem volt ideje arra, hogy levetkőzzék, mint ahogyan nincsen ideje a tettenértnek sem arra. Feltűnő és szokatlan, de mégis kizárható az idegen kéz szerepe azokban az esetekben is, mikor nagyon nagy számú szúrt sérülés van jelen. Vannak olyan esetek, ahol egy öngyilkos testén 145, majd 285, végül pedig egy esetben 300 késszúrás volt az illető öngyilkosokon.

A metszett sérülések öngyilkosságok sem ritkák. Itt egészen szokatlan jelenség, hogy mennyi ideig marad cselekvőképes az öngyilkos. Mintahogy átmetszett nyakkal még ide-oda jár az illető, az a benyomás maradhat vissza, hogy megtámadás után menekült bántalmazója elől s így gyanút kelthet a vérfeckendezés, csorgás, stb. Ismerünk olyan esetet, mikor egy öngyilkos átmetszette a nyakát, majd a helyszínről visszatért a városba, ahol fejszével előlről fejbeverte magát. Egy asztalosmester pedig, aki a nyakát a mezőn metszette át, eldobta a borotvát, egy csürben elbujt, ahol egy napot és egy éjjelt húzott ki farkasordító hidegben, a következő reggel viszont a városba, összeesett, beszállították a sebészeti osztályra, ahol részegnek tartották s haza akarták vezetni. Csak ekkor vették észre a nyakán a sérülést s vitték kórházba, ahol 14 nap múlva meghalt. A nyak elől egészen a gerincoszlopig át volt metszve.

Kétoldalra helyezett borotvával metszette el a nyakát egy 60 éves ember, úgy, hogy a borotvát egyszerre húzta végig a nyakán két oldalt.

62 éves asztalosmester herezacskóját annak tartal-

mával együtt lemetszette, mert úgy gondolta, hogy annak eltávolítása halálos. Egy orvos a halántéki ereit metszette fel, még pedig halálos eredménnyel.

Harántul metszette át a nyakát egy asszony, ráadásul még kézzel kiszakította gégejét.

Fiatalasszony a nyakát átmetszette, de előzőleg szájába rongyot gyömöszölt, azzal az elhatározott szándékkal, hogy nem fog segítségért kiáltani. Kézenfekvő a gondolat, hogy ha valakit átmetszett nyakkal találnak, akinek ezenfelül a szája is be van gyömöszölve: idegen kéz hatására halt meg. Holott, amint a példa mutatja, lehet öngyilkosság is.

Gyakori eset, hogy valaki a hasát metszi fel. De, hogy olyan eszközzel tegye ezt, amely köztudomás szerint nem alkalmas erre: az nagyon ritka eset s mégis megtörtént, hogy egy ember Gilette-pengével metszette fel a hasát. Ehhez járul még az is, hogy az ilyen öngyilkos még a beleit is le- illetve kimetszi, annyit amennyi éppen a kezéigébe akad.

Elmebeteg ember a szívtájéát száraz kenyérrhéjjal felkarcolta s az így kapott sebben aztán egy letörött faglyal turkált, nyilván szívét kereste.

Elkeseredett nő előesett méhét vágta le konyhakkal és elvérzett. Lázás állapotban egy katona felvágta az ereit, egy másik beteg pedig, akinek állandó vizeletcsurgása volt, annyira elkeseredett, hogy az összetört vizeletes üveg darabjaival metszette el a nyakát.

Egy öreg ember, akit félig átmetszett nyakkal a félreeső helyen találtak, nem akarta beismerni az öngyilkosságot, hanem azt mondotta, hogy egy idegen jött be s az akarta nyakát átvágni. Azután megtalálták az ember tulajdonát képező zsebkést, aki ennek dacára is állhatatosan tagadott. Elmebajosnak bizonyult.

Egy középkorú férfit bezárt szobájában találtak felakasztva. Az akasztókötélék a nyakon levő metszett sérüléseibe illett bele; a tüdő előtt s általában mindennütt, a kályha mögött is bő vérzési nyomok, amelyek az öngyilkos kezeitől s lábujjaitól származtak. Állatorvost székén ülve találtak halva. Nyaka baloldalán egy igen finom metszett sérülést fedeztek fel, amelyen keresztül egy ú. n. inmetező kést szúrt be s nagy nyaki ereit átmetszette.

A kombinált öngyilkosságok nem ritkák. Amilyen gyakoriak, éppen olyan változatosak az eszközök is. Volt olyan eset, ahol az öngyilkos kezeit és lábait összekötözte, lábait ezenkívül olyan zsákba kötötte be, amelyet előzőleg vasdarabokkal terhelt meg. Ugyancsak összekötötte kezeit és lábait az az öngyilkos, aki vízbeugrás előtt száját is betömészelte.

Tífuszos beteg fejszével előbb többször fejbevágta, majd felakasztotta magát.

Egy másik öngyilkos fojtogatta magát, számos szúrt sebet ejtett magán, végül pedig ugyancsak fejszével verte magát fejbe.

Magasból ugrott le egy leány, aki foszforos gyufadatot ivott. Ehhez hasonló az az eset, ahol egy férfi kénsavat ivott, majd egy tetőablakból ugrott le. Egy másik férfi nagyon súlyos állapotban felkereste a klini-

kát, ahol előadta, hogy többen megtámadták, egy emésztőgödörbe dobták. Meghalt; boncolásnál bántalmazásnak nyomát nem, de kéksavmérgezést lehetett megállapítani. Ez már beletartozik az öngyilkosság színlelésébe is, mint az a hasonló két eset, ahol ciankállal mérgezte meg magát egy férfi, aki kávéházban barátaival megszokott kártyajátékát folytatta, amikor hirtelen összeesett és meghalt. Ugyanezt tette egy tönkrement gyáros is, aki a villamoson halt meg ilyen módon, majd pedig egy előkelő hölgy is, aki az opera páholyában ülve hirtelen rosszul lett s meghalt.

Fiatal leány úgy követett el öngyilkosságot, hogy végelbe poloskairtószert folytatott be (a poloskairtószert ebben az esetben alkoholos szublimátoldat volt).

Házaspár fejét faládba dugta, alulról a ládába világítógázt vezettek, majd más esetben az öngyilkos szájába vette a gázvezető gumicsövet, vagy más esetben azt az öngyilkosjelölt egyenesen az arcára ragasztotta.

Kloroformot tartalmazó üveget orvos ragtapasszal az arcára erősített, egy másik esetben pedig az öngyilkos gyógyszerész kezeit úgy szijjazta hátra, hogy azokat mozgatni sem tudta s úgy lélegezte be a kloroformgőzöket.

A háború alatt nagytömegű lenyelt cigarettadohánytól egy ember nikotinmérgezésben halt meg.

Orvos merevgörccs-ellensavóval mérgezte meg magát s alig lehetett megmenteni.

Sokszoros inzulinnal (a cukorvizelés ellenszerével) mérgezte meg magát egy házi kezelésben levő beteg. Tettét megbánta s amikor már kezdte magát nagyon rosszul érezni, hamarosan bevett kétkanálnyi cukrot és meggyógyult. Ez az eset azért érdekes, mert bizony ilyen módon gyilkosságot is lehet elkövetni, annak semmi nyoma nem marad vissza s a mérget kimutatni nem sikerül.

Mérgezés is előfordul, mint az összetett öngyilkosság egyik formája: nyakán szakadt zsineggel, megfojtva találtak egy erdészt, a zsinegnek szakított vége volt, futóhurkot alkotott a holttest nyakán. Zsebében egy halálfejes „kénsav” felírású üveget is találtak. Kezén semmiféle sérülés nem volt, csupán csak az arcon volt kevés hámledőrszülés. Minthogy a huroknak a jellege nem zsinegelés, hanem megfojtásos, azaz akasztásos volt s minthogy mellette a kénsavat tartalmazó üveget is megtalálták: azért tétéleztek fel az öngyilkosságot. Ennek az embernek az egyik combcsontja is el volt törve s így aztán meg lehetett állapítani az öngyilkosság módját is: nevezetesen annak a fának a tetejére akasztotta fel magát az illető, amely mellett találták. A holttest később lezuhant onnan s így esett le a fa tövébe, eltörve egyúttal a combcsontját is.

Az összetett öngyilkosságoknak egyik módját alkotja az, amikor más mellett még idegen testeket is lehet az illető szerveiben találni: 46 éves mechanikus késpengéket nyelt, halálos eredmény nélkül. Majd egy másik esetben az öngyilkos zsebkendőket nyelt, amivel nyilván belső légutait akarta eltömészelni, de ahelyett valóban lenyelte azokat s azok a természetes úton el is távoztak szervezetéből.

Volt már olyan eset, amikor az öngyilkos foszfort és lúgot egyszerre ivott, majd számos, nyitott biztosítótűt nyelt le, utána pedig letört horgolótűket vett be, amíg végre hosszú idő múlva általános gennyvérűségben halt meg, a tűket pedig boncolásnál lehetett szervezetében megtalálni a legkülönbözőbb helyeken. Más esetben

Kevesebbet félj, többet remélj; kevesebbet egyél, többet rágj; kevesebbet nyögj, többet lélegezzél; kevesebbet beszélj, többet mondj, kevesebbet gyűlölj, többet szeress és minden jó dolog a tiéd lesz.

LORD FISHER.

az öngyilkos szövetszabványokat, nyers bőrdarabokat és harisnyákat nyelt le. Ezeknek az idegen anyagoknak a festékanyaga megfestette belső részeit is.

Az, hogy, különösen elzárásra ítétek, számos, hegyes, mindenféle, a kezük ügyébe eső hegyes tárgyakat nyelnek le: nem tartozik a szokatlan öngyilkosságok közé s azért erről nem is teszünk hosszabb említést.

Az öngyilkosságnak öncsonkítással járó formái sem ritkaságok, de, minthogy durva sérülésekkel járnak együtt, könnyen idegen kéz szerezére utalhatnak. Például eskóros rohamban szenvedő beteg éjjel a takaró alatt a heréjét kiszedte és a szájába vette. A herezacskót egy darab dróttal szakította fel, feltűnés nélkül, a melléte fekvő ápoló semmit észre nem vett. A bőrnek a felszakítását aztán körmeivel folytatta, nem halt bele, hat hét múlva meggyógyult. Majd a másik heréjét is kivette, pusztán csak a körmeivel szakítva fel a herezacskó bőrét. Két hét alatt most is meggyógyult. Hasonlók ehhez azok az esetek, amelyekben az öngyilkosok végtagjaikat vágják le, amiből azután legtöbbször halálos elvérzés indul meg, mint abban az esetben, amit a 2. ábrán közlök.

2. ábra

A nagyon súlyos sérülés miatt először gyilkosságra gondoltak, a további nyomozás kétségtelenül kiderítette, hogy öngyilkosságról van szó, mert az asszony évekkel ezelőtt földet vásárolva s rosszul gazdálkodva mindig attól rettegett, hogy a kis birtok hamarosan újra kerül. Minden gondolatát erre az aggodalmára összpontosította s a tett elkövetése előtt 14 nappal már mondogatta, hogy ő ezt túl nem éli. A tett elkövetése napján férje látta is az asszonyt az istállóban a fatöng mellett ülni, majd a fejszét bal hóna alá fogva, az asszony ide-oda járkált az istállóban s férjének arra a kérdésére, hogy mit csinál, azt válaszolta: „El innen ezt (a kezére mutatott) s a pincébe vele! Mégis csak szép halálnak kell lennie annak, ha kezem már a pincében fekszik...” Tehát valóban öngyilkosságról van szó, amelynek egyes részleteit az asszony pontosan átgondolta s hosszas töprengés után azt végre is hajtotta. Ilyen nyakas és brutális módon csak öngyilkosok cselekszenek, jóllehet ritka dolog az, hogy nő kövesse el ilyen véres, durva öncsonkítást.

Ez az eset nem egyedülálló: ismerünk olyan esetet is, ahol az illető a félkezét levágta, majd utána magát felakasztotta. Majd meg olyant is, ahol a kéz levágása után az illető vízbeugrott s ott lelta halálát.

Különös, jóllehet nem nagyon ritka eset az sem, amikor az öngyilkos hegyes tárgyakat ver testébe. Ilyen annak az embernek az esete, aki 3 szeget vert halánté-

kába, a két első elgörbült, a harmadik bejutott a koponyájába. Minthogy a halál nem állt be azonnal, vizes borogatást tett fejére, amikor azonban kibírhatatlan fejfájásai támadtak, karján felmetszette az ereket. Fejében egy 8 centiméter hosszú, 3 mm. széles, 47 gramm súlyú szeget találtunk boncolásnál. Halálát agyhártyagyulladás okozta.

Egy cseh katona esetét is ismerjük, akinek nem nagyon ízlett a katonaiélet s ezért leugrott az első emeletről. Semmi baja nem történt. Ekkor bemászott a ravatalozó helyiségbe, ahol a nagy gyertyatartónak a gyertyát tartó két nagy szeget kicsavarva, azokat fél-téglával a fejébe verte, még pedig egyet előlről, a másikat hátulról. Az egyik szeg 63, a másik 87 mm. hosszú volt s csak igen nehezen lehetett eltávolítani a fejből. Az ember három hét múlva halt meg agyhártyagyulladásban.

Másik esetben gyengeelméjű ember 5 drb, egyenként 43 mm. hosszú és 4 mm. széles szeget vert fejébe, anélkül, hogy valami baja lett volna; egy következő esetben pedig 8 cm hosszú szeget vert fejébe az öngyilkos, fapapucs segítségével.

Egy esetben az öngyilkos alumínium pipacsutoráját döfte a mellkasába a szív táján. 24 óra múlva kiment a mezőre dolgozni, a 12. napon halt csak meg, a pipa csutoráját a szívben találták meg. Nem ritka dolog, hogy — különösen nők — elrejtik az öngyilkosság helyét s lógó emlőjük alatt finom tüvel egészen a szívig szűrnek be, mint azt egy olaszországi eset bizonyítja, ahol a beszüretést csak a leggondosabb vizsgálattal lehetett megállapítani, egyben azonban a tűt a szívben meg is lehetett találni.

Belső légutat szénával, majd egy másik esetben gyapjúval tömszelte el egy öngyilkos, egy másik pedig cipészcsírral bekent papírossal ragasztotta le az arcát, amelynek eredménye aztán az lett, hogy az illető megfulladt. Ez az öngyilkossági mód nagyon hasonlít ahhoz, amit Japánban a gyermekölésekkel kapcsolatban üznek: nevezetesen, hogy a megszületett gyermekek arcát megnedvesített selyempapírral takarják le addig, amíg a gyermek meg nem fullad. Ezután a papírt leveszik s ennek a gyermekölési módnak semmiféle nyoma a kicsiny holttesteken nem marad.

Biharmegyében egy asszony a fejét hidegvízzel telt fazékba dugta s addig tartotta benne, amíg eszméletét veszítette és megfulladt. Egy ember télen lakásának összes ablakait kinyitva, szobájába havat hordott, majd levetkezve ráfeküdt s reggelre megfagyva találták.

Az ember nem is gondolná, hogy saját kézzel való megfojtás is van. Egy ember ágya előtt ülve, kezeit térdre támasztva, nyakát úgy szorította össze, hogy az arca az ágyon feküdt. Tulajdonképpen nem is tiszta önmegfojtásról, hanem kombinált fulladásos halálról van szó.

Fiatalemler hátával úgy feküdt egy ládában, hogy lábai kilógtak. Testén ágytakaró volt, amelynek egyik csücske a szájába volt gyömöszölve, fejére lábszákot dobott, nyakán pedig egy megcsomózott, szűkre húzott zsebkendő volt kötve.

Megzsinegelhetik magukat olyan személyek is, akik

Művelt ember társalgásából hiányzik az ember-szólás, a pénz, az ember állati dolgai, a dicsekvés, a tisztálkodás, az emésztés, sértegetés. Mindenki azon igyekszik, hogy jelenléte a másoknak kellemes legyen.

GARDONYI GÉZA

3. ábra

egyik vagy másik kezükre bénák. Ilyet észleltünk két esetben: egyszer egy, csak járni csúszkálva tudó ember, aki csaknem teljesen béna volt, másik esetben egy aszszony, aki nem tudta mozgatni a jobb karját s mégis meg tudta magát zsinegelni.

Bécsben egy orvos dróthuzalra akasztotta fel magát, jóllehet jobbkarját vállizületben kioperálták.

Zsinegelés mint öngyilkossági forma még úgy is előfordul, hogy az öngyilkos lábával feszíti meg a zsineg egyik végét annyira, hogy az éppen elégséges a halálhoz.

A zsinegeléshez hasonlít az a módja is az öngyilkosságnak, amikor egy beteg az ablak rácsai közé szorította a fejét, a vízszintesen haladó vasrács nyomása elég volt a fulladásos halálhoz. Úgyis fordult már elő öngyilkosság, hogy egy leány kötelet tekert a nyakára, ennek egyik végét egy szőlőtőkéhez, másik végét a szabadon legelésző birkához kötötte; amilyen mértékben távolodott a birka, olyan mértékben húzódott össze a zsineg a leány nyakán, amíg megfulladt.

Elektromos árammal is történnek manapság öngyilkosságok. A 3. ábra ilyen öngyilkosságot mutat be, ahol a férfi a csuklójára tekert fémszalagocskáknak a végére követ kötve, azt magasfeszültségű áramot vezető drótra dobta.

Robbanóanyagokkal történő öngyilkosságok is vannak. Egy férfi robbanóanyagokkal telt, kicsiny kéziköf-

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cifraságok helyett a magunk levelező-lapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

ferre ült, amelyhez gyújtózsínórt szerelt fel s azt meggyújtotta. Testét a robbanásos tölcseről 300 méternyi távolságban darabokra szaggatva találták meg.

Ismerünk olyan, robbanóanyaggal elkötött öngyilkosságot is, amikor egy férfi puskaporos üveget dugott a szájába s azt gyújtotta meg, majd egy bányász esetét, aki dinamitpatront tett a mellkasára, egy gyógyszerész pedig nitroglycerint helyezett mozsárba, amely nemcsak testét, hanem egész üzletét rombadöntötte. Máskor a mellénysebben robbant a dinamitpatron, egy ízben pedig ráült az öngyilkos. Egy ízben a szájba vett dinamitpatront gyújtotta meg az öngyilkos. A csontok és lágyrészek apró darabkára szaggatva mindenfelé eljutottak. Ismerünk olyan esetet is, amikor valaki a száját puskaporral tölte tele és meggyújtotta.

Végül pedig megemlítem egy idősebb férfi öngyilkosságát, aki tarkóján számos, fejszétől eredő olyan vágott sebet ejtett, amely halálhoz vezetett. Ezt mutatja a 4. ábra, ahol a fejszét is látni lehet.

A szokatlan módon végrehajtott öngyilkosságok zavarba hozhatják a nyomozót, mert a mód, a testhelyzet, a sérüléseknek a testen való eloszlása, azok keletkezése, a hely, ahol az öngyilkosságot elkövetik, az a ravaszul kiészelt mód, amely szerint elkövetik, mind arra mutatnak, hogy idegen kéztől erednek a sérülések. Ha azonban figyelmesen vizsgáljuk a sérüléseket, általában a módot, ahogyan azok létrejöttek: akkor a hasonló esetben tett

4. ábra

tapasztalatok, a körülmények, az esetleges tanuvallomások alapján az ilyen kétséges eseteket is tisztázni lehet.

Fontos dolog azonban ilyenkor, hogy a holttest megtalálásának a körülményeit úgy őrizzük meg, hogy semmiféle változtatást ne eszközöljünk, mert ez bizonyos esetekben helyrehozhatatlan zavarokra, az eset teljes tisztázásának megnehezítéséhez, illetve lehetetlenségéhez vezetnek. Meglepetést nem mutat a csendőr, hanem a hallottak és látottak alapján megkísérelti azonosítani az adott esetet s nem gondol mindjárt idegen kéz szerepére, mert a fent mondottak alapján alig lehet találni olyan idegen kéztől eredő elváltozásokat, — akár halálosakat, akár nem — amiket önkezűleg utánozni ne lehetne.

Az eszköznymok.

Írta: vitéz RIDEGH RAYMOND őrnagy.

(Befejező közlemény.)

Még a fúrók fúrési nyomainak a sajátosságai alapján is azonosítható a használt szerszám, mert a fúrók kiképzése sokféle s így az általuk okozott elváltozások, a fúrótok oldalfalai, de még inkább azok fenekeli is különfélék. Ilyen alapon a furatok beható vizsgálatából megállapíthatók egyrészt a fúró fajtája, másrészt a bizonyos fúró rendellenességei.

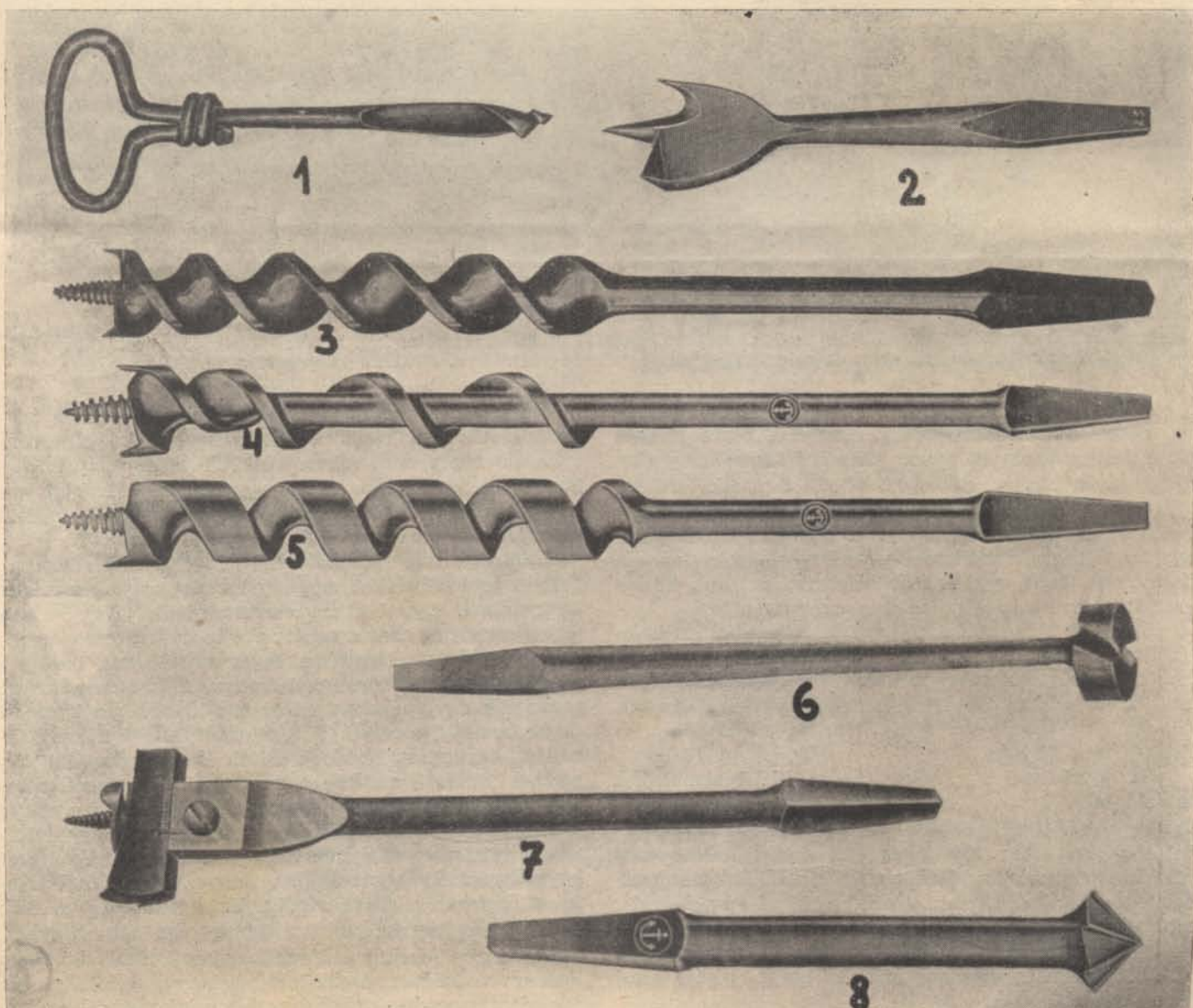
A megmunkálendő anyag minemiségének megfelelően megkülönböztetünk fa- és fémfúrókat.

A fafúrók közül legelterjedtebbek a kézzel kezelhető göbözött fafúrók (szegfúrók), amelyek különböző átmérőjű éles élű csavarmenettel vannak ellátva és hegyben végződnek. Ha ilyen fúrók által fúrt lyukat kettévágunk, hegyes lövedékhez hasonló furatot találunk.

A többnyire kézigéppel (amerikánerrel, mell- vagy pergőfurdanccsal) forgatott nagyobb fúrók főbb fajtái

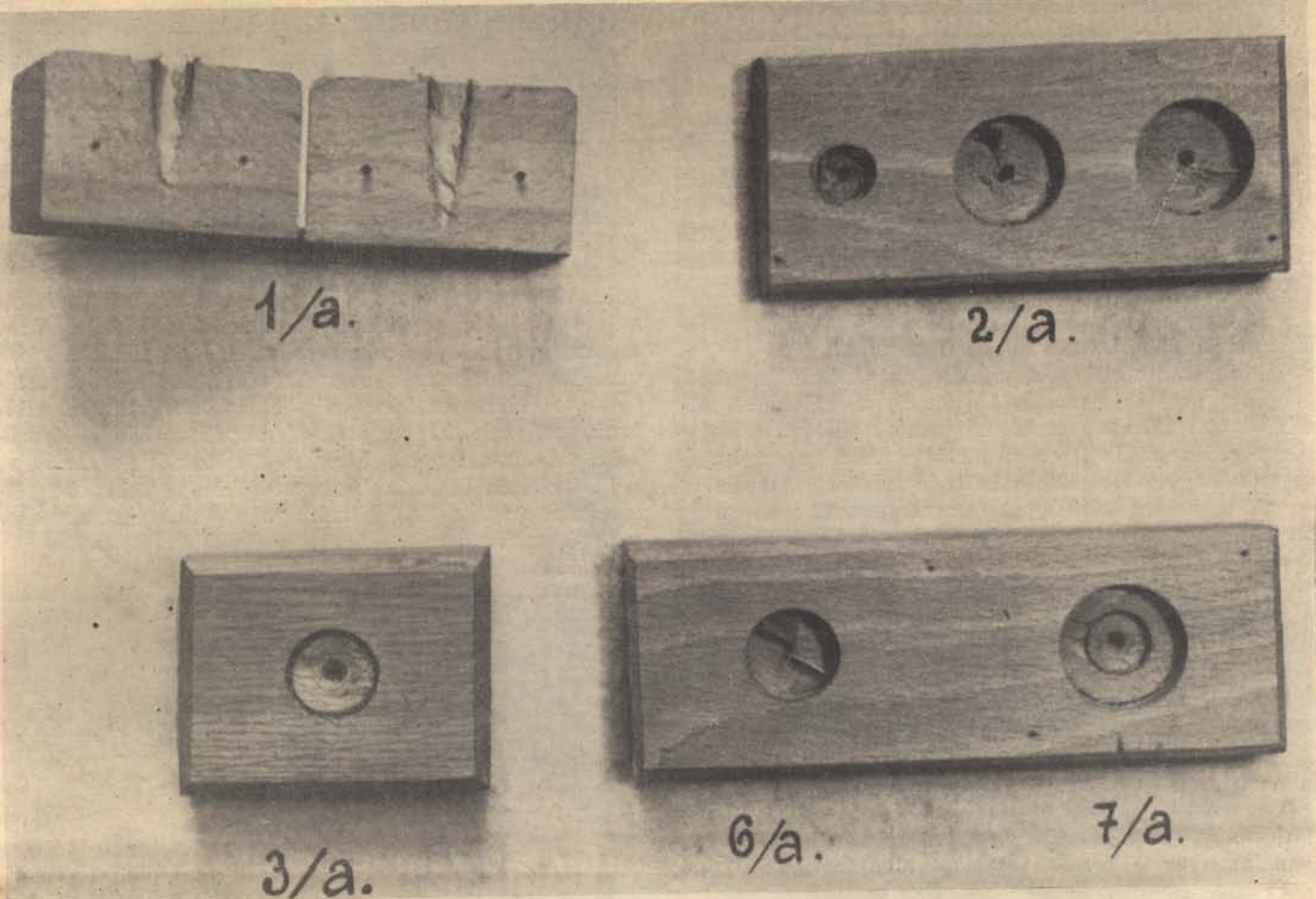
a facsigafúrók (kigyófúrók), a központfúrók, az egytetemes fúrók és az állítható központfúrók. (5. sz. ábra).

A facsigafúrók szára tompa élű csavarmenet, melynek feladata a kivájt faanyagot forgásával a furatból kibányászni. E csavarmenet két szimmetrikusan elhelyezett metszőkécsben végződik. A metszőkécskének két-két élük van, az egyik vízszintes, a másik függőleges irányban vájja, illetve emeli fel a fa anyagát. A fúró vége meglehetősen erős, csavarmenetes túske, mellyel a fúró a fába befúrja magát, az egész fúrót mintegy behúzza a fába. Az ilyen fúró fúratát vizsgálva, sörétes vadásztöltényhez hasonló üreget találunk, melynek oldalain alul két egymással szemben fekvő és a fúrat hossz tengelyével párhuzamosan vezető kiemelkedő lépcső van. Itt álltak meg a metszőkécs a fúrás beszüntetésekor. A fúrat fenekén pedig köröskörül barázdát találunk, melynek két egymással szemben fekvő lépcsőfoka szintén azt jelzi, hogy a fúrónak két metszőkécs volt. E közös barázda középpontjában erőteljesebb tölcser van (a fúró tuskéjének lyuka), mely csavarmenetes. (6. sz. ábra.)

5. sz. ábra.

Fúrók: 1. göbözött fafúró (szegfúró), 2. központfúró, 3., 4., 5. fa-csigafúrók, 6. egytetemes fúró (Forstner), 7. állítható központfúró, 8. süllyesztőfúró.

6. sz. ábra.

A furatok belsejének különböző alakjai: 1/a. szegfúró furatának hosszmetSZete, 2/a. három különböző méretű központfúró furatának fenéke, 3/a. fa-csigafúró, 6/a. egyetemes fúró, 7/a. állítható központfúró furatának fenéke.

A központfúró törzszerű, háromélű tuskében végződik, szárán nincs csavarmenet, hanem a túske mellett két szárny. Az egyik szárny éles élű túske, mely függőleges irányban az elővágást végzi, a másik szárny szélesebb és behajlított, vízszintesen fekvő éle pedig rétegenként metszi és felemeli a fa anyagát. E kiképzésnek megfelelően a fúratban oldalt, valamint a fenéken vízszintesen csak egy lépcsőt találunk, a fúrat központjában levő tölcser pedig nem csavarmentes.

Használt fúróknál a késecskék elkoptak, az időnkénti utánaélesítések továbbra lekerekítették a metsző tuskék és késecskék hegyeit, ennek következtében a fúrat henger alakú oldalfalai és fenéklapjai találkozásánál nem keletkezik derékszög, hanem teknőalakú, legömbölyített kiválás.

Az egyetemes (Forstner) fúrónak bőrlukasztóhoz hasonló, alul körös pengében végződő kerek feje van, melyen oldalt két ferde irányban vezető éles élű megszakítás van (ezek végzik az oldalvágást), alul pedig a fej kivált kerek üregét két ellentétes állású éles metszőkés osztja ketté, ezek végzik a függőleges irányba ható vágást és a rétegek felemelését. Az ilyen fúró furatának fenékén nem keletkezik körös barázdá, hanem csak két felemelt forgács, a közepén pedig egészen kicsi lyuk.

Az állítható központfúró egy, a kigyófúróhoz hasonló erős, csavarmentes hegyben végződik, előlött egy vízszintes és egy függőleges kis késecske, még feljebb pedig egy harántállású nagy és széles kés van, mely a kívánt

fúratátmérőnek megfelelően csavarral állítható és rögzíthető, illetve a kés kicserélhető. Ilyen fúró furatában a fenék középpontjában a tuskétól eredő csavarmentes tölcser látható, e körül egy emelettel feljebb egy körös barázdával körülvett gyűrűs emelkedés és ezenkívül újabb és magasabb lépcsős gyűrű következik.

Vidéken vagyonrongálásokat úgy szoktak elkövetni, hogy a gyümölcsfákat megfúrják, mire azok lassanként elsorvadnak. Egy esetben cseresznyefákat fúrt meg a tettes, amelyek a szomszédos veteményes kertbe árnyéket vetettek. A fúratokba lugot vagy savat öntött s utána a lyukakat agyaggal betapasztotta. A nyomozó csendőrök a gyanúba vehető szomszéd házában központi fúrot találtak, amelyet a furatokból kivett néhány farosttal együtt szakértőnek adtak át megvizsgálás végett. A szakértő a fúróban nem talált faanyagot, a farostok vegyvizsgálatnál sósavra reagáltak ugyan, de ez sem képezett bizonyítékot. Ezért a szakértő egy fatörzset követelt be, amelynek fúratát megvizsgálta. A fúrat hosszában széthasított fatörzs henger alakú fúratot mutatott egészen a fúrat végéig. Ez a lelet hegyes fúró használatát kizárta, mert a furat vége nem hegyben, hanem lapos fenekű, vadásztöltényhez hasonló kör alakú lyukban végződött. A fenék közelebbi vizsgálatok két egymással szemben fekvő lépcső mutatkozott. Ilyen lépcsők jellegzetesek az ú. n. kigyófúrókra, amelyeknek két metszőkésecskéjük van. A gyanúsítottól őrizetbe vett ú. n. központi fúróknak csak egy vésőszárnya (metszőkése) volt s így ez a fúró nem jöhetett számításba,

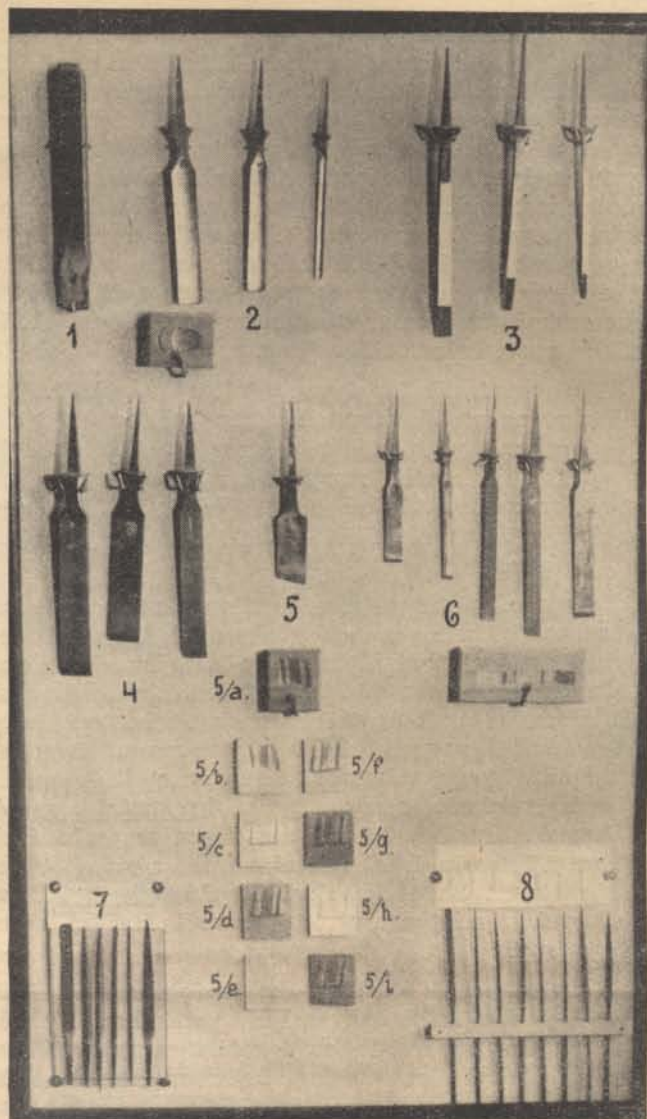
annál kevésbé, mert a központi fűrők közepén csavarmentes tüskében végződnek s így a fűrat fenekén központi fekvésű csavarmentes lyukat idéznek elő. Megfigyelték azonban még, hogy a fűrat fenekén az alap és körfal szögei nem voltak élesen derékszögben kivájtva, mint pl. a töltényhüvelyben, hanem a szög teknőszerűen ki volt gömbölyítve. Ebből arra lehetett következtetni, hogy a fűrónak két késecskéje használt volt, a kopás és többszöri köszörülés következtében különösen az egyik késecske megrövidült és éle legömbölyödött. Az újabb házkutatás alkalmával az egyik fészterben találtak is ilyen kigyófűrőt, mire a gyanúsított tettét beismerete.

A fűrész nyomai betöréseknél, vagy roncsolásoknál (gazdasági eszközök, bútorok stb. szétfűrészélése), továbbá egyes emberek élete és testi épsége elleni bűncselekményeknél (pl. lépcső, létra, deszka stb. észrevétlen megfűrészélése) játszanak szerepet.

Fűrészről származó nyomoknál ritkán sikerül az azonosítás, mert ritkán maradnak vissza jellegzetes nyomok. A befűrészelés szélessége, a horony nem a fűrészlap vastagságától, hanem a fogak magasságától és oldalra való kihajlítottságuk fokától függ. Fémfűrészlapoknál általában a horony másfélszeres, fafűrészeknél pedig a horony háromszoros szélessége a fűrészlap vastagságának. Ha tehát pl. fémfűrészről a horony 1,5 mm széles, úgy a fémfűrész 1 mm vastag lehetett. Ezek azonban csak hozzávetőleges meghatározást engednek meg.

A fogak nagyságát és egymástól való távolságait a horony fenekén és a hasítás oldalfelületein meg lehet ugyan állapítani, de ennek a megállapításnak gyakorlati haszna nincs. Értéke csak az olyan elváltozásoknak van, amelyek a fűrész valamely hibája vagy sajátossága következtében keletkeztek. Egy esetben az ismeretlen tettes egy, a mezőn hagyott eke szarvát bosszúból kettéfűrészelte. Feltűnt, hogy a fűrészelés vonala nem volt egyenes, hanem az egyik irányban ferdén haladt, ezenkívül az ekeszarv megmaradt csonka részén, a vágás mellett, több lenyomatot lehetett látni egymás alatt. A gyanú a sértett egyik haragosára irányult, akinek a birtokában talált kézfűrészrel próbafűrészélést végeztek s ekkor kitűnt, hogy a fűrész ugyanolyan oldal felé húzott, továbbá, hogy a fűrész nyeléből kiálló csavar, amely a fűrészlapot a fogantyúhoz rögzíti, a fűrész minden egyes megtolásakor nekiütődött a fűrészelt fának, miáltal egymás alatt ugyanolyan benyomatok keletkeztek, mint az ekeszarvon.

Tartályokat, szekrényeket, fiókokat, ablakokat, ajtókat, kirakatszékényeket a betörő rendszerint erősebb késsel, ollóval, szuronnyal, vésővel, csavarhúzóval, reszelővel, bejárati ajtókat gyakran törőrúddal vagy lánnyitogatóval feszíti fel. Ha ezekkel a szerszámokkal azt a részt, amelyben a retesz vájata van, felemelik, a retesz (a zár nyelve) kiszabadul s nincs szükség kulcsra. Az emelőként használt eszköz a nagyobb erő kifejtés következtében rendszerint erősebben benyomódik a puha fába és így az eszköz éles körvonala vissza maradnak, amelyekbe a gyanúba vett eszköz pontosan beleillik. Miután ezenfelül az ilyen megtámadott anyagok rendszerint festettek, a ragadós olajfesték odatapad az eszközhöz, miáltal ott a bizonyításra alkalmas ellennyomok keletkeznek. Egy esetben a tettes feszítővassal íróasztalt tört fel. Az asztallapon olyan jellegzetes csorbák lenyomatai látszottak, hogy puszta szemmel is meg lehetett állapítani a gyanúba vett eszköztől való

7. sz. ábra.

Vágók, vésők, reszelők: 1. lapos (hideg) vágó, 2. homorú asztalosvésők nyommal, 3. lyukvésők, 4. ácsvésők, 5. gér (asztalos) véső, 5/a. gérvéső nyoma fán és e nyom mintázatai, mégpedig 5/b., 5/f. Poller-féle anyagokkal, 5/c. Mommens-féle eljárással, 5/d. fehérszurok stb. keverék, 5/e. parafin, 5/g. viasz, 5/h. gipsz, 5/i. plasztilin anyaggal, 6. asztalosvésők nyommal, 7. kulcsreszelők, 8. türeszelők.

származásukat. A bizonyítás céljaira a szerszámmal gipszen összehasonlító nyomokat állítottak elő, ezeket lefényképezték és a felnagyított fényképeket úgy ragasztották egymásra, hogy a finom csorbák vonalai egymással találkozzanak. Mivel a feltételeket sztereoszkopkamerával készítették, az azonosság rendkívül meggyőzően hatott.

A Csendőrségi Lapok 1930. évi december 15-iki számának a 780. oldalán közölt tanulságos nyomozási esetben a tettes az ablakot *faráspollyal* feszítette fel. A ráspoly gombostűfej nagyságú, sűrűn egymás mellett levő pontszerű benyomódásokat idézett elő a puha fán. Ebből arra következtettek a nyomozó csendőrök, hogy a tettes az, akinek birtokában a helyszíni nyommal megegyező ráspoly van és amely ráspolynak fogazata között az ablakfélfától származó festékrészecskék kimutathatók. Miután ilyen ráspolyt főleg asztalosok és cipészek használnak, sorra vették a környék összes

hasonló foglalkozású iparosait, míg végre hosszas keresés után egy cipész szerszámai között megtalálták a keresett ráspolyt. Ezen a festéknyomokat szabad szemmel is világosan ki lehetett venni. A cipész tagadott, de a házkutatás néhány zsebkendőt hozott napfényre, amelyek ebből a betörésből származtak. A cipész továbbra is tagadott és alibit igazolt. A zsebkendő ténye azonban annak beismerésére kényszerítette feleségét, hogy azokat munkanélküli fivéréől kapta ajándékba. Ezt a járőr éppen akkor fogta el, amikor Budapestre akart szökni. Csakhamar elárulta az orgazdát is, akinél a többi lopott holmik előkerültek.

A zárnak *álkulccsal* vagy *drótkéfével* történt kinyitásokor az eszköz nyomát a zár szétszedése után a belső zsíros-piszkos felületein keressük. A karcolatok, ólommaradványok stb. alapján nem lehet ugyan az eszközt azonosítani, de az elváltozások tényéből vagy hiányából a tárgyi tényálladék (behatolás módja, koholás) tisztázható.

Ugyancsak a tárgyi tényálladéokra utalnak azok az eszköznyomok, amelyek az ajtóknak *kulcsfordítókkal* vagy *zsineggel* való kinyitása vagy bezárása alkalmával a kulcson, illetőleg az ajtó fáján keletkeztek. Zsineggel az ellentétes oldalról úgy lehet egy ajtót bezárni, hogy a kulcs kívülről vagy belülről a zárban marad. A zsinetet a kulcsról vagy reteszről azután az ajtón keresztül kihúzzák, miközben azonban a fán horzsolási nyomok keletkeznek. Ezzel a trükkel állítólagos megrohanások után azt a látszatot lehet kelteni, mintha a távozó tettesek a sértettet bezárták volna, öngyilkosság beállítása esetén pedig, mintha a sértett belülről magára zárta volna az ajtót.

A kulcsfordítók kétfélék. Egyik fajtája a hajsütővashoz hasonlít. A hosszú, keskeny pofák homorúak és belül csavarmetszetszerű éles fogakkal vannak ellátva, hogy a zárban levő kulcs fejét megragadhassák. Az ilyen eszköz a kulcsok végén jellegzetes nyomokat idéz elő. A kulcsfordító másik fajtája kis csőből áll, melyet a kulcsra rátolnak. A cső egyik végén hasadék van, amibe a kulcs tolla kerül, másik végén pedig lyukon áthúzott keresztcsög van, mellyel a kulcs fordítása történik. A hasadék éles éle a kulcs tollának mindkét oldalán, közel a kulcs szárához idéz elő fénylő elváltozásokat.

Még a kasszafúrásoknál használt *lángvágóról* is megállapítást nyert, hogy mindegyik lángvágó jellegzetesen egyéni elváltozásokat idéz elő a megtámadott anyagon. Egy esetben modern pénzszekrényt oxigéngázzal fúrtak meg. A tettes felhasználható nyomokat nem hagyott vissza a helyszínen s így a nyomozás már holtpontra jutott, amikor az egyik nyomozónak, miközben a múzeumban kiállított, lángvágóval kinyitott kasszákat tanulmányozta, feltűnt, hogy az egyik kasszájánál az oxidációs nyomok, amelyeket az oxigénkeverék az acéllemezen visszahagyott, ugyanolyanok, mint a legutolsó esetenél. Mérésekkel és fényképezéssel eszközölt pontosabb vizsgálatnál kitűnt, hogy a két kassza oxidációs figurái ugyanazokat az ívonalakat, nagysági viszonyokat és ritmusokat mutatják. E kérdés tanulmányozására ezután lefolytatott kísérletek azt mutatták, hogy minden oxigénlángvágó-készülék sajátlagos, mindig egyforma oxidációs nyomokat idéz elő. A fenti

két esetben tehát ugyanaz a készülék s valószínűleg ugyanaz a tettes is működött.

Összefoglalva az azonosításról mondottakat, megállapítható, hogyha valamely gyanúba vett eszköz alak és méretek tekintetében beleillik valamely nyomba, az csak azt jelenti, hogy a kérdéses eszközt a tett végrehajtásánál felhasználhatták, de nem feltétlenül felhasználták. Más az eredmény az egyéni sajátosságok tekintetében. Ezek olyan sokféle változatban fordulnak elő, hogy két eszközpéldányon véletlenségből való megisméltődésükre a gyakorlatban nem kerülhet sor. Hasonló értékű bizonyító ereje van az elkövetés eszközének letört és a helyszínen visszamaradt valamely részének, mert az anyag azonososság és egymást kiegészítő alakján kívül a törési felületek domború, homorú részecskéi egymást pontosan kiegészítik.

Az eszköznyomok rögzítése és biztosítása. Az eszköznyomok rögzítése — ha természetben való biztosításuk nem lehetséges — főleg fényképezés és mintázás útján történik. A fénykép tájékoztat arról, hogy a nyom hol és milyen helyzetben volt. A fényérzékeny lemez ezenkívül alig látható nyomokat, parányi karcolatokat is hívhat elő. A mintázóanyagok közül legalkalmasabbak a Poller-féle anyagok, továbbá a gipsz és a plasztilin. Szükség esetén más anyagok is megfelelnek, pl. agyag, szurok, gyanta, viasz, faggyú, kén, stearin, kitt, kenyérbél stb. A plasztilint rajz- és játékszerkereskedésekben árulják, pincében sokáig eláll s ha megkeményedett, ütögetéssel és gyúrással megpuhítható. Használat előtt mindig át kell gyúrni, a benyomatokat pedig, hogy a mintázóanyag bele ne ragadjon, talkummal (sikporral, vagyis federweiss-szal) vékonyan be kell hinteni vagy olajjal bekenni. Utána a plasztilint lapos kemény tárggyal jó erősen belenyomjuk a nyomba, de az anyagot vegyük bőven, mert különben levételkor a nyom alakja könnyen megváltozik, vagy törés keletkezik. Miután a plasztilint mintázat puhasága miatt nem szállítható, gipszszel átmintázzuk.

Mintázás céljaira igen jól beválnak a fogászatban használatos mintázóanyagok (stents stb.), amelyek gyantának viaszkkal vagy kaucsukkal való keverékeiből állanak. Ezeket használat előtt 60–65°-os vízben meg kell puhítani. Mintázás után hamarosan megszilárdulnak.

Alig látható finom nyomoknál a folizó eljárással is kísérletezhetünk. Ha az eszköz csak gyöngye nyomot idézett elő, amely csak az eszköz szélességét engedi sejtetni, a nyomot könnyedén beporozzuk alumíniumporral és utána folival lehúzzuk.

A gyakorlatban igen bevált eljárás az ú. n. Momsen-féle mintázóeljárás, amelynek lényege abból áll, hogy az elváltozásokról papírmasszerű mintázatot készítenek. Kisebb nyomokat cigarettapapírral is lehet lemintázni. A Momsen-féle mintázatok igen plasztikusan és híven szemléltetik a benyomatokat, további előnyük, hogy nem törnek, nagyobbak, tekerceselhetők, az eljárás technikája egyszerű, a hozzávaló anyag pedig többnyire a legelhagyatottabb tanyákon is megtalálható (itatós, egészségügyi papír vagy selyempapír, amelybe az ünneplőruhát, kalapot elteszik, vagy amellyel a konyhaszekrényeket díszítik).

Minden mintázatot rögtön lássunk el hely- és helyzetmegjelöléssel, pl. „konyhaablak külső felületén, alsó szélétől 23 cm-nyire”.

Vitézavatás a Margitszigeten: vitéz Igmándy-Hegyessy Géza tábornok az avatandók névsorát olvassa fel. (Schäffer felv.)

Harc a harc ellen.

(2.)

Napjainkban egyik elterjedt estilapunk hasábjairól újabb „pacifista virágszál” illatozott elénk, mégpedig ezzel a kellően kiemelt címfelirattal: „Gázzal és bombáról dalolnak a költők is”.

E gyűjtő cím alatt öt verset találunk „egészen jó” nevektől. Általában a modern háború borzalmasságát és az esetleg bekövetkező új harcok szörnyű embertelenségét festegetik ilyenképpen: „...a gáz, amelyből egy lehellet egy egész várost tud megölni; — az iksz-sugárral lám az ember egy országot tud eltörölni; — szaporodnak... a fegyverek, a béke nyakát kitekerni akaró mérnökök kéjelgő kísérletezését rejtegeti az éjszaka”, stb.

Mi is tudjuk, (sőt igazán csak mi tudjuk, akik már egyszer benne voltunk), hogy bizony háború (harc) nem gyerekjáték és nem enyelgés, sőt állítjuk: kemény, sokszori kegyetlen tusa az... De mit tegyünk? Hiszen a háború- és katonaelenesség legfőbb mestere, maga Remarque mondja: Ha nem szállunk szembe az ellenséggel, ő pusztít el minket!

Mirevaló tehát költői túlzásokkal a valóságon felül is előre ijesztgetni az embereket? Tudtunkkal ugyanis nincsen olyan gáz, amelyből egyetlen lehellet (helyesen belélekzés!) egy egész várost egyszerre tudna megölni, mert ilyen tökéletes elgázosítás lehetetlen, de az iksz-sugarak is ma még a képzelgések világába tartoznak. Arról pedig szó sem lehet, hogy a mérnökök kéjelegve akarják a béke nyakát kitekerni, legalább is nálunk nem... Vagy tán mindez nem nekünk szól? De hiszen magyar nyelven, magyar lapban, magyar földön szóla-

nak ezek a költők, akiknek — egyébként elismeréreméltó — de akár jóhiszeműségből, akár célzatosságból torzító kuvikolását csakis a csonkaország amúgy is elég fáradtlelkű lakossága hallja, nem pedig a „kopasz szakértők”, akik „már krákognak, és miközben harsány legények dagadt erekek rikácsolnak párnázott ajtók mögött”, rideg számításokkal készítik elő az új öldöklés és pusztítás sítáni színjátékát...

Mert — ügyebár — ezek a kitételek *sem ránk* vonatkoznak? Hiszen mi az életet védjük és akarjuk, s nem a halált!

Vagyis hát: ezek a versikék célt tévesztettek a „címzett ismeretlen” jeligével... Vagy nem egészen? Az is meglehet, hiszen ha a jámbor magyar közönséget időnként nyakonöntjük egy kis pacifista lírai ömlengéssel, bizonyára nem szolgáljuk vele a honvédelmi készség és képesség emelését...

Természetesen nem szólhatunk bele, hogy költőink miről énekeljenek, annyit azonban figyelmükbe ajánlunk, hogy az ilyen mű tárgyválasztásnál a felfogás, hang, beállítás, stb. eszközeivel igen csínján kell bánni. A modern háborúnak ugyanis egyik új, igen hatalmas fegyverneme: a *propaganda*, amely az ellenfél lelki és erkölcsi erejét már előre igyekszik megtörni, harcoló kedvét elvenni, hogy aztán a nyílt harc során annál könnyebben elbánhasson vele. Jóságunk ember pedig — még véletlenül sem — akarhatja a Hazája ellen dolgozó titkos erők malmára hajtani a vizet...

Tegyünk tehát hangfogót a lantra, ha felsőbb érdek úgy kívánja, és ne csak a saját bőrünket féltjük, hanem gondoljunk a nép-nemzet jövő sorsára is!

vitéz RÓZSAS JÓZSEF százados.

Az igényjogosultsági igazolványosok elhelyezkedése.

Az alább közölt táblázat azokról szól, akik az 1931. évi III. t.-c. életbeléptetése óta igényjogosultsági bizonyítványt kértek, azon az alapon polgári állásért folyamodtak és kaptak is ilyen állást. De szől azokról is, akik a csendőrséghez való visszavételüket kérték. Legérdekesebb pedig a táblázatban az, aminek nincs külön rovata, mégis lényege a dolognak: hányan nem kaptak polgári állást.

Mielőtt a táblázatból leszűrhető tanulságokat megbeszélünk, előrebocsájtjuk, hogy mi sem akarjuk maradásra rábeszélni azokat a bajtársainkat, akik a csendőrségnél valami egyéni ok miatt nem érzik jól magukat. Szerintünk is csak az lehet jó csendőr, aki nemcsak mondja, hanem testestől-lelekestől érzi is magát csendőrnél és egész valóját adja a hivatásának. Aki a csendőrségi szolgálatot nemcsak kenyérkereseti lehetőségnek, hanem életcéljának, egyszóval: hivatásának tartja. A csendőrségi szolgálat egész embert követel. Nem lehetnek igazi csendőrök azok, akik portyázás alatt és nyomozás közben arról álmodoznak, hogy mikor kerülhetnek a cellák elé fogházörnek, valamelyik járásbírósi irattárba segédtisztviselőnek, vagy az országutakra út-mesternek. A mi szolgálatunk csak nyer vele, ha az ilyen félcsendőrök minél előbb elhagyják a sorainkat. A mi aránylag nem nagy létszámunkban minden egyes csendőr sokat számít, hát csak örülhetünk, ha ezeket a fontos, értékes őrhelyeket olyanokkal tölthetjük be, akik izzig-vérig csakugyan csendőrök. Nézzük már most a táblázatot.

Első pillantásra szembeötlik, hogy az 1931. évi III. t.-c. életbeléptetése után évről-évre rohamosan emel-

kedett mind az igényjogosultsági igazolványt kérők, mind az ennek alapján polgári közszolgálatra pályázók száma. A polgári állásra kinevezettek száma azonban, valamint a pályázók és az elhelyezkedést nyertek százalékaránya — 1931 óta — alig mutat számbavehető eltolódást. Ezzel ellentétben a testületbe való visszavételüket kérők száma évről-évre emelkedik. Különösen feltűnő ez a csendőri rendfokozatuaknál. Ez azt bizonyítja, hogy keserves megbánás követte a megfontolatlanul kikért igényjogosultsági igazolvánnyal való távozásukat. A 357 polgári közszolgálatra pályázó közül csak 25-öt neveztek ki. Hiú ábránd tehát, hogy egymagában az igényjogosultsági bizonyítvány elegendő ahhoz, hogy a különben sokak által irigyelt sorsban élő csendőr akkor és ott helyezkedjék el a polgári életben, amikor és ahol szeretne. Nem így van. Ma mindenütt nehéz kenyérhez jutni. Minden megüresedett állásra százak törtenek. A kenyérváró százak mögött nyomorgó, reménykedő családok állanak. És a reménykedő százak közül csak egynek-egynek az álma válhatik valóra. Szomorú tehát az állástalanok, kenyértelenek tömegében ott látni csendőröket is, akiknek a kezében pedig megvolt a biztos megélhetés és akik a csendőrségi szolgálatot erővel, egészséggel még hosszú időn át bírták volna.

Mit akarnak ezek a csendőrök? Kenyeret? Állást? Mindez a kezükben van. Vagy talán szabadulni akarnak attól az egyenruhától, amely igen magasra emelte ki őket polgári környezetük szürkeségéből és amely egyenruha olyan megbecsülést szerzett nekik, amelyet kevés más hivatás kap meg ebben az országban? Nem szeretjük a nyers szavakat, de most nagyon idekívánczik az a bizonyos közmondás: „A számár is akkor megy a jégre, ha jó dolga van”. Pontosan így vannak vele egyes bajtársaink is: benne vannak a gondtalan

É v	Igényjogosultsági igazolványt				Polgári közszolgálatra							A különböző okok miatt leszereltek közül					Megjegyzés			
	h á n y			összesen hányan kérték	h á n y				h á n y			összesen hány csendőr	összes pályázók hány % -a	h á n y						
	cső.	őrm.	tőrm.		cső.	őrm.	tőrm.	cső.	őrm.	tőrm.	cső.			őrm.	tőrm.	thts.		összesen hányan kérték visszavételüket		
																			kérté visszavételét	
k é r t				folyamodott				kapott kinevezést				a csendőrséghez								
1930		8	14	22		5	10	15			3	3	20%	12	15	10	4	41	*) Még a régi 1873. évi II. t. c. alapján kérték.	
1931	7	21	25	53		15	19	34			1	1	3%	14	11	16	7	48		
1932	13	44	38	95	3	13	28	44			2	2	5%	18	13	14	9	54		
1933	46	70	33	149	7	17	27	51			3	3	6%	25	21	23	11	80		
1934	64	87	35	186	12	24	24	60			1	4	5	8%	33	27	24	8		92
1935	70	118	51	239	17	39	39	95	1	2	4	7	7%	41	32	28	10	111		
1936 IV./30-ig	35	38	34	107	21	14	23	58	1	1	2	4	6.5%	15	14	11	3	43		
Mindössze	235	386	230	851	60	127	170	357	2	4	19	25	7%	158	133	126	52	469		

Vitézavatás a Margitszigeten: A vitézi várományosok egyik csoportja.

(Schäffer felv.)

kenyeret, közbecsülést, biztosságot, szellemi, erkölcsi és társadalmi felemelkedést nyújtó jósorsban s hát mennek vakon a jég felé. Ezek az álmodozók, határozatlanok, akik egyébként kifogástalanul végzik a kötelességüket, csak nem látják világosan a mai életet és abban a maguk különlegesen jó helyzetét. Ezeket a bajtársainkat szívesen és jószándékkal figyelmeztetjük: nézzék meg ezt a táblázatot, vegyék az életet, a kenyeret komolyabban.

Vannak aztán olyanok is, akik belső világukban fegyelmetlenek, össze-vissza vágyaiknak határt szabni nem tudnak, tehát nem is kiforrotlanok, hanem olyanok, akik sohasem lesznek kiforrottak. Ezek csak menjenek...

Azokat a bajtársakat pedig, akiket kegyetlen sorscsapás, betegség, stb. kényszerít arra, hogy idő előtt hagyják el a csendőrségi szolgálatot, szívből sajnáljuk. Tulajdonképpen ők azok, akik — törvény szellemével megegyezően — „szolgálati kötelezettségük további teljesítésében való akadályoztatásuk miatt” érdemesek arra, hogy az igényjogosultsági igazolvány segítségével megtalálják a polgári pályákon azt az elhelyezkedést, amely a kényszerűségből elveszített csendőr-kényér helyett némileg mégis kárpótolhatja őket. Az igényjogosultsági igazolvány igazi célja ezeknek a bajtársaknak a megsegítése, nem pedig ugródeszka azok számára, akik az előírt éveket kinnal-keservesen kiszolgálják a csendőrségnél, hogy azután az igazolványra hivatkozva kényelmes életmódot követeljenek maguknak. Mint a táblázat mutatja, a mai viszonyok között azok ugyan elszámítják magukat s jön azután a visszakívánkozás a kakastoll alá. Többnyire késő bánat.

A gáton.

Ránk szakadt az ár, kongatok:
 Fel, fel a gátra magyarok,
 Mert innen, ahol mi állunk
 Úgyis hiába kiáltunk —
 Elni, vagy halni, rajta már
 Míg végképp el nem önt az ár!
 Mire várunk viharban, éjben,
 Itt vesszünk el a vaksötétben?
 Fel magyarok, mind, mind, a gátra:
 Ha milliók torka kiáltja
 Meghallják, kik a parton állnak —
 Igazságot Magyarországnak!!

Ezer éve, hogy nő az ár,
 Régi nyugaton dölne már
 De mi álltuk itt a gátat —
 Hányszor a hátunkba vágta!
 Akit kiméltünk, az fizet:
 Ránk szakadtak a vadvizek!!
 Fel magyarok, fel, fel a gátra,
 Harsogjátok az éjszakába:
 Tutajt ide, mert ha elázunk,
 Akkor mi is a gátba vágunk,
 Hadd dőljön hát az ár világnak —
 Igazságot Magyarországnak!!!

Bajkay Lajos.

CSENDŐR LEKSZIKON.

50. kérdés. Mikor léptethetők elő törzsőrmesterré a járőrvezetői tanfolyamot „kitünő” vagy „jeles” eredménnyel végzett őrmesterek, ha legalább 1 évi előzetes katonai szolgálattal nem rendelkeznek és a legutolsó 3 évben sem voltak legalább „igen jó”-l minősítve?

Válasz. A csendőrlegénység előléptetését szabályozó 18250/eln. VI—c. 1935. számú belügyminiszteri körrendelet helyesbítő 50503/eln. VI.—c. 1936. számú belügyminiszteri körrendelet 2. pontja (L/8/1936. sz. Cs. K.) szerint a legalább 1 évi katonai szolgálattal nem rendelkező őrmesterek egy évvel később léptethetők elő törzsőrmesterré, mint az előléptetési rendelkezések I. fejezet 3. p. „Törzsőrmesterré” címszó bekezdésében, illetve az átmeneti idő alatt a D.) melléklet a.) táblázatában meg van határozva. De ezt a rendelkezést csak azokkal a törzsőrmesterei előléptetési soron lévő őrmesterekkel szemben alkalmazzák, akik az őrmesterei előléptetésükkor még nem szenvedtek ilyen címen egy évi rangvesztést.

Tehát pl. az 1926. évben a csendőrséghez belépett, de legalább 1 évi előzetes katonai szolgálattal nem rendelkező őrmesterek a 18250/eln. VI—c. 1935. számú körrendelet D.) melléklet a.) táblázat . . . jel alatti lábjegyzetben foglaltak értelmében, részben 1937 november 1-én, részben 1938 november 1-én léptethetők elő törzsőrmesterré. És pedig 1937 november 1-én azok lehetnek törzsőrmesterek, akik a járőrvezetői tanfolyamot „kitünő” vagy „jeles”, 1938 november 1-én pedig azok, akik „jó” és „elégletes” eredménnyel végezték, amennyiben az egyéb feltételeknek is megfelelnek.

A járőrvezetői tanfolyamot végzettek nem vonatkozik az előbb említett 50503/eln. VI—c. 1936. számú belügyminiszteri körrendelet 3. pontjában említett és az előléptetési időszakokra való megosztás alapját képező megelőző legutolsó 2, illetve 3 évi legalább „igen jó” minősítési követelmény. Ezekkel szemben minősítési feltételként a 18250/eln. VI—c. 1935. számú belügyminiszteri körrendelet D.) melléklet b.) táblázatában feltüntetett feltétel a követelmény, ami a törzsőrmesterei előléptetésnél már 1937-től kezdve az I. fejezet 3. pont „Törzsőrmesterré” címszó bekezdésében foglaltakkal lesz azonos. Tehát a legutolsó 3 évben csak legalább „jó” összminősítés lesz szükséges. Azonban az 1936. XI/1-én törzsőrmesterei előléptetésre sorra kerülő — járőrvezetői tanfolyamot már végzett — őrmesterekkel szemben még csak a legutolsó 2 évi legalább „jó” minősítés lesz a követelmény.

Az 1926-os csendőrségi toborzási évfolyamba tartozók már elvégezték a járőrvezetői tanfolyamot és így közöttük már nem lehetnek olyanok, akiknél a törzsőrmesterei előléptetésükre az 50503/eln. VI. c. 1936. sz. belügyminiszteri körrendelet 3. pontjában foglalt alkalmazást nyerhetnének.

Azonban, pl. az 1930-ban a csendőrséghez belépett, de legalább 1 évi előzetes katonai szolgálattal nem rendelkező csendőrökkel szemben az őrmesterei előléptetésükkor, az előléptetési időszakokra való megosztásukkor, majd érvényre jutnak az előbbi bekezdésben említett körrendelet 3. pontjában foglaltak, mert az őrmesterré való előléptetésük előtt a járőrvezetői tanfolyamot előreláthatólag még nem végezhetik el. Tehát a legalább 1 évi előzetes katonai szolgálattal nem rendelkező 1930-as csendőrségi toborzási évfolyamba tartozók közül azok lesznek előléptethetők 1938. V/1-én őrmesterré, akiket az 1936—37. években legalább „igen jól”, és XI/1-én, akiket az 1936—37. években legalább „jól” minősítettek, ha természetesen a többi előléptetési feltételeknek is meg fognak felelni.

51. kérdés. Fővadak által az ültetvényekben okozott kárért ki tartozik felelősséggel? Vadak etetésére milyen törvényes rendelkezések érvényesek?

Válasz. Az 1883. évi XX. t.-c. 7. §-a szerint a fővadak (szarvas, dánvad) által a vetésekben, ültetvényekben vagy más gazdálkodási és erdészeti ágakban okozott kárért az a birtokos vagy haszonbérlet tartozik teljes kárpótlással, akinek a vadászterületén az említett fővadat tenyésztik. A kárt 8 napon belül be kell jelenteni. A kárpótlás terményben vagy pénzértékben adható meg.

A vadak etetésére vonatkozó törvény vagy miniszteri rendelet nincs. De a vármegyék kötelesek gondoskodni arról, hogy ha községi vadászterületeket adnak bérbé, a kikötések között a vadak gondozásáról is gondoskodás történjék. Akár ilyen, akár másfajta vadászterületekről van szó, a bérleti szerződésben e kérdésre vonatkozóan megtalálható a kikötés.

52. kérdés. Jogosan hordanak-e egyes leventék a sapkájukon koronás gombot és sapkarózsát?

Válasz. Az 1930. évi július 7-én kelt 4050/ OTT III. 1930. számú rendelkezés szerint a leventék és oktatóik sapkájának a kivonatos leírása a következő:

Sapka: Ugyanolyan alakú Bocskai-sapka, mint a honvédségnél. Sapkarózsa rendszeresítve nincs. Gombok nincsenek. Levente, illetve oktatói jelvény a sapka homlokrészén.

Az emlékbizottság munkájából: Hochwarter Károly ny. tiszt-helyettesnek a családja által emelt síremléke Baján. Mint bajai őrsparancsnok postarablókkal vívott sikeres harcban szemevilágát veszítette 1884 január 2-án. Ezt örökíti meg az emlékbizottság által a sírköve helyezett fekete márványtábla.

Hősök napja Budapesten: A hadirokkantak csoportja az ünnepélyen.

(Schäffer felv.)

A sapka baloldalán háromszögű, — a törvényhatóságok szerint változó színű betoldás, ezen pedig egyformán füzöld topánok. A sapka elő részén, a jelvény felett úgynevezett „alkalmaztatási jelvény” van. (Megfelel ez a hadseregnél levő rendfokozati jelzéseknek.) Segédoktatóknál egy ezüst sáv, oktatóknál egy arany sáv, főoktatóknál két arany sáv, vezető főoktatóknál három arany sáv. Leventéknél nincs sáv. A gombok nem azonosak a honvédség egyenruházatán levő gombokkal. A gombok mintáját a fenti rendelkezés szerint a járási testnevelési vezetőknél kell őrizni. Ott Ön is megtekintheti. Tegyen feltétlenül jelentést előljárójához, aki a szükséges további intézkedéseket meg fogja tenni. Bizonyos, hogy az oktatók ezzel az engedékenységgel is csak a leventék kedvét, önértékét akarják fokozni, erre azonban megvan a lehetőségük a szabályok kereteiben is. Sokkal fontosabb ebben az esetben az, hogy különösen a leventék mutassanak példát abban, hogy ami tilos, attól tartózkodni kell. Az ilyen erkölcsi ráhatás nevelőhatása a sapkarózsa révén elért önértékfokozásnál többet ér.

53. kérdés. Van-e olyan jogszabály, amely megtiltja, hogy 5 éven alól levő gyermekeket nyilvános mozgófénykép előadásra bebocsássonak.

Válasz. Ezt a 4300. M. E. 1924. sz. rendelet 12. §-a tiltja meg; a tilalmat megszegő engedélyes a rendelet 14. §-a értelmében elzárással büntetendő kihágást követ el, amelynek elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

54. kérdés. Az őrsiroda-vezető irodai segéd munkásnak tekinthető-e? Ebben a szolgálati beosztásban töltött idő irodai beosztásnak számít-e? Csendőrök és őrmesterek lehetnek-e őrsiroda-vezetők?

Válasz. A csendőrlegénység előléptetését szabályozó 18.250/eln. VI—c.—1935. számú belügyminiszteri körrendeletben az „őrsiroda-vezető” kifejezés sehol sem fordul elő. Az I. fejezet 3. pont „Tiszthelyettesé” címszó c) alpontja csak a csendőrőrsőkön teljesített szolgálatról, mint előléptetési fel-

tételről tesz említést. A csapatszolgálatot teljesítő legénység alkalmazását szabályozó 13. pont a) alpontja sem említi az őrsiroda-vezetői beosztást, mint „irodai szolgálat”-ot. Az anyakönyvi lapba bevezetendő különféle szolgálati beosztásokat meghatározó 13. pont g) alpontja is csak az őrsőkön kívül teljesített különféle szolgálati beosztások bejegyzéséről szól. Az átmeneti intézkedéseket tartalmazó II. fejezet ad 3. és ad 13. pontjaiban sem található olyan elgondolás, amelyből iradi lehetne következtetni, hogy az őrsiroda-vezetői beosztást iradi beosztásnak kellene tekinteni. A Szut. 283. pont 3. bekezdése sem nevezi az őrsiroda-vezetőjét irodai segéd munkásnak. Ez természetes, mert az őrs belső szolgálatának a teljesítése és az oktatáson való részvétel alól nincs is felmentve.

A „Cs—5.” jelzésű legénységi minősítési utasítás 3. §. 28. pontjának a minősítvényi táblázat 13. rovatának kitöltésére vonatkozó része sem tesz említést a szolgálati alkalmasságok felsorolásánál az őrsiroda-vezetőről. A 18. rovat kitöltésére vonatkozó rész is csak az „irodai beosztás”-ban lévőket tekint — rendfokozatukra való tekintet nélkül — irodai segéd munkásoknak.

A kifejtettek alapján az „őrsiroda-vezető” nem tekinthető fentebbi értelemben „irodai segéd munkás”-nak, beosztása sem vehető „irodai beosztás”-nak, az őrsiroda-vezetőjeként eltöltött idő tehát „örsszolgálat”-nak számít.

Az őrsiroda-vezetői beosztás az egyetlen lehetőség arra, hogy — a 18.250/eln. VI—c—1935. számú belügyminiszteri körrendelet I. fejezet 13. pont a) alpontjában foglaltaktól eltérően — a külszolgálatra alkalmatlan, vagy kevésbé alkalmas csendőrök és őrmesterek is kaphassanak átmenetileg, mégis csak irodai munkának tekinthető, könnyebb szolgálati beosztást. Ha ez a lehetőség nem lenne meg, úgy pl. a szolgálatban sérült, vagy megbetegedett csendőröket és őrmestereket — kivétel nélkül — felül kellene vizsgálni, ha szolgálatképességük teljes visszanyerése előtt, a csendőrlegénység ideiglenes szabadságolására vonatkozó, 45.845/eln. VII—c)—1933. számú belügyminiszteri körrendelet 3. §. 1. pontjában foglaltak alapján engedélyezhető egészségügyi szabadság legfelsőbb kiméretét, a 3 hónapot már kimerítették.

Kovács Domokos alhadnagy.

1916 augusztus 27-én történt, oláh orvtámadás alkalmával, a szétszórt csendőrökből és népfőlkelőkölből egy századot alakított s ezzel az erővel, mely később mintegy 400 főre szaporodott, vette fel a harcot a nagy tömegekben beözönlő ellenséggel szemben. Állandóan harcolva és az ellenséget a gyors előnyomulásban akadályozva, lépésről-lépésre vonult vissza. Harc nélkül egy talpalatnyi földet sem engedett át.

Nagyon vigyázott emberei életére és ezért rajongásig szerették alárendeltjei.

Homoródkőhalomnál, a vár előtt kis csapatát elrejtette és a vár megszállására zárt sorokban érkező oláh csapatot rajtaütéssel megsemmisítette.

elcsigázták, de Kovács tiszthelyettes tudta, hogy hátrálásuk óriási bajt okozna. Ezért embereit a végső kitarásra buzdította. Amikor saját csapatok érkeztek közélébe, mindent elsöprő erővel támadt az oláhokra és heves kezítusával sikerült is neki az ellenséget megfutamtítani. Kovács tiszthelyettes ebben a harcban súlyos sebet kapott, melyből hónapok multával épült fel. 2. o. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Krizbai András törzsőrmester.

A románok betörésekor a nagyszebeni szárnyhoz tartozó orládi őrsön teljesített szolgálatot.

1916 szeptember 7-én tizedmagával Orlát község közelében lévő Csetate nevű magaslatra vonult, beásta magát s elhatározta, hogy csapataink beérkezéséig a románokat itt át nem engedi.

Derék magyar csendőr volt. Állta a szavát, pedig sokszor igen nehéz helyzetben volt. Az ellenséges román járőrök szinte óránként jelentek meg a terep kikémlése céljából, de azokat heves puskatűzzel mindig szétszórta. A románok itt nagyobb magyar erőt sejtettek s ezért szeptember 8-án több századdal támadták meg a hősiessen küzdő kis csapatot. De hiába! Krizbai törzsőrmester hősiesség akaratán megtört a leghevesebb rohamuk is. Ez a kis csendőrcsapat húsz órán át tartóz-

1916 október 2-án Pusztacelnánál egy útelágazás védelmére rendelték ki 3 szakasszal. Az oláhok, hogy a vöröstoronyi vereségüket ellensúlyozzák, itt akartak eredményt elérni s arcvonalunk áttörésére óránként vezettek rohamot. Kovács tiszthelyettes a rohamokat egytől-egyig visszaverte. Ezek a harcok embereit a végsőkig

tatta fel a románokat és számottevő veszteséget okozott nekik. Az utolsó percben érkezett meg segítségükre a 101. gyalogezred egyik százada két géppuskás osztaggal. Meg voltak mentve!

Krizbai András törzsőrmestert bátor magatartásáért a 2. osztályú vitézségi éremmel tüntették ki.

A nagy lengyel államférfi és hadvezér emléktábláját május 24-én leplezték le Budapesten a róla elnevezett út (volt Incze-út és Fery Oszkár-út sarkán álló villa kerítésébe illesztve. (Schäffer felv.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Megszállott területen lakom, azért szíves elnézést kérek, hogy a nevemet nem közlöm. Mi odaát sokkal kisebb dolgok miatt, mint egy ilyen levél, a legkeservesebb üldöztetésnek vagyunk kitéve; érzésben azért törhetetlen magyarok vagyunk, de kifelé óvatosaknak kell lennünk — addig, amíg visszakerülünk álmaink földjére, drága Magyarországra.

Aki megszállott területről Csonkamagyarországra utazik, kétszer könnyezik: először, amikor a határállomáson meglátja a magyar nemzeti színű zászlót, másodszer pedig, amikor valamelyik állomáson magyar csendőrt lát. Minden, ami valaha Magyarországot jelentette, ott áll előtte megtestesülve a két magyar csendőrben.

Igy jártam én is, tekintetes Szerkesztőség e hó másodikon délután fél hatkor a celldömölki vasúti állomáson. Átutazóban voltam s két csendőrt láttam ott az állomáson, talán valamelyik vonatra várakoztak. Le nem írhatom az érzéseimet, amiket ez a két csendőr kiváltott belőlem. Nemcsak azzal, hogy láttam őket, de azzal is, hogy olyanoknak láttam, amilyeneknek a mi emlékeinkben és elképzeléseinkben élnek. Ragyogtak a tisztaságtól, ruhájuk, fegyvereik gyönyörű rendben voltak, az pedig, ahogyan viselkedtek, nemcsak nekem, de a vonat többi külföldi utasainak is feltűnt. Állottak, mint két szobor, komolyan, szótlanul és méltóságteljesen, azután megindultak fel és le sétálva a jólismert csendőrlépésben, egyszerre lépkedve: mondhatom, nagyon szép látványt nyújtottak. Elgyönyörködtem volna bennük akármeddig, ha a vonat nem indult volna tovább. Büszke voltam rájuk, mert ha a mai csonka határokon túl élek is, szívvel-lélekkel magyar vagyok s a magaménak is vallom a Csonkahaza minden büszkeségét. Ezt a két csendőrt is, akit láttam.

Nem tudom, tekintetes Szerkesztőség, kik voltak, nem is keresem. Két magyar csendőr volt. Engedjék meg, hogy

itt, ilyen úton megszorítsam a kezüket és megköszönjem nekik, hogy nem csalódtam a magyar csendőrségben. Olyanok voltak, amilyeneknek elképzelem és amilyeneknek majd el fogom őket otthon beszélni a két fiamnak.

Kiváló tisztelettel vagyok a tekintetes szerkesztőségnek Budapest, 1936 május 4.

készséges híve:

Egy megszállott területi földbirtokos.

Fényképpályázat.

A multévi fényképpályázatunk eredménye biztat bennünket arra, hogy ezt a pályázatot ebben az évben is kiírjuk. Szerkesztőségünkbe mind gyakrabban érkeznek felvételek az őrsök életéből pályázaton kívül is. Évekkel ezelőtt ritka volt a csendőr-tárgyú kép, mint a fehér holló, most már azonban abban a helyzetben vagyunk, hogy válogathatunk közöttük. Eltekintve attól, hogy a csendőrnek ez a szép szórakozása szolgálatilag is hasznosítható, nekünk is az a célunk, hogy minél több és minél szebb csendőrképpel tarkítsuk ezt a lapot, amely a csendőröké. Reméljük, hogy az idei pályázatunk is közelebb visz bennünket egy lépéssel ehhez a célhoz. A feltételek ugyanazok, mint amelyeket a multévi 14. és 15. számunkban közöltünk. A csoportosítás is ugyanaz, mint tavaly: külön a kezdők és külön a régi fényképezők. Pályadíjakul fényképezőgépeket fogunk a három-három legjobbnak elküldeni, vagy ha a nyertes a fényképezőgép helyett inkább fényképszeti cikkeket, vagy esetleg más óhaját, az eredetileg megszabott anyagi kereteinkben ilyen óhajoknak is szívesen teszünk eleget. Határidő: szeptember 1, az eredményt az október 1-i számunkban fogjuk közölni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Pórujárt tanu.

Írta: HORVÁTH MIHÁLY törzsőrmester
(Dunaszekeső).

Ifjú Hajós István* bári lakos 1936 január 27-én az örsön megjelent és feljelentést tett, hogy 1936 január 27-ére virracóra éjjel ismeretlen tettes Bár községben levő borospincéjének az ajtajáról a lakatot lefeszítette s az azonkívül meg kulccsal és vaskapoccsal is bezárt ajtót kifeszítette, majd a pincebe ment anol egy 331 literes hordóból, mely fehér borral volt tele, körülbelül 15 liternyit ellopott. Az ajtót nyitva, a lefeszített lakatot pedig a pince ajtaján levő zárba akasztva találta.

Előadta továbbá, hogy 27-én a délelőtti órákban megjelent a pincéjénél Lajtos Mihály bári lakos halász azzal, hogy ő a lopás éjszakáján 2—3 óra közötti időben a Dunán bárkájára felügylet, hogy a halait el ne lopják. Eközben két egyént látott, akik ott csónakba ültek és a Mohács-sziget felé eveztek. Az idegeneknél egy-egy, körülbelül ötliteres fonott borosüveget is látott. Lajtos a két embernek jó reggelt kívánt, akik köszönését fogadták is. Egyikükben — aki visszaköszönt — határozottan felismerte Murkus Mátyás mohács-szigeti lakost. A másikat a sötétség miatt nem tudta felismerni. Mindketten ittasak voltak. Lajtos véleménye szerint a lopást ez a két ember követhette el, mivel ittasak voltak és a fonott üvegekben bort vihettek magukkal.

Az ügy nyomozására őrsparancsnokom 1936 január 28-án Fenyves József II. törzsőrmester, járőrvezetővel engem vezényelt ki.

A helyszíni szemle alkalmával a behatolás már ismeretett módján kívül nem találtunk semmit, amiből a tettes személyére lehetett volna következtetni, annál is inkább, mert a sértett a járőr megérkezése előtt a helyszínt felsperete.

Lajtos Mihály ugyanazt adta elő nekünk is, amit a sértettnek elmondott. Hozzáfűzte, hogy kívánságunkra Burkus Mátyást és a csónakot, amellyel a kérdéses éjjelen átkeltek a Dunán, felismeri és megmutatja.

Mivel a tanu előadása alapján a lopás elkövetésével a Dunán átkelt két egyént joggal gyanúsíthattuk, a nyomozást a Mohács-szigeten folytattuk.

Burkus Mátyás tagadta, hogy ő a kérdéses éjjelen bárkivel is megfordult volna Bár községben és hogy Lajtos a Dunán találkozott volna, így az állítólagos társát sem nevezhette meg. Ezenfelül elfogadható alibit is igazolt.

Mindennek ellenére nem hittünk neki. Burkust a ta-

nuval a Dunaparton, bizalmi egyének jelenlétében személyazonosságának felismerése végett szembesítettük. Lajtos megmutatta a helyszínen, hogy Burkus és társa a Duna partján levő csónakban, míg ő a Dunaparton, tőlük 6—8 méterre volt. Innen köszöntötte Burkust és társát. Most is határozottan említette, hogy a csónakban Burkust felismerte, társát azonban nem, mivel sötét volt. Azt is határozottan állította, hogy mindegyiknél egy-egy fonott borosüveget látott a csónakban.

Burkus továbbra is tagadott, mi azonban még mindig rá gyanakodtunk, ezért most már más irányból próbáltunk ellene bizonyítékot szerezni. Burkusnak nem volt csónakja, így valakitől csónakot kellett szereznie. Sorra jártuk tehát az összes csónaktulajdonosokat, hogy 26-án adtak-e kölcsön valakinek csónakot. Ez sem járt eredménnyel, így Burkust szabadon bocsátottuk.

Mivel Burkus meggyanúsítása kizárólag Lajtos adatain alapult, puhatoltunk Lajtos szavahihetősége iránt. Megtudtuk, hogy iszákos, költekező, korhely, megbízhatatlan, hazug ember. Állításával szemben megállapítottuk azt is, hogy neki hala sem volt a bárkájában és így nem igaz, hogy a halait őrizte a kérdéses éjjelen.

Lajtos 29-én reggelre újból kikérdezése és az állítólagos csónak felismerése végett a bári község-házára rendeltettük, de ahelyett, hogy ott megjelent volna, Mohácsra ment. Most már gyanússá vált és arra gondoltunk, hogy az egész mesét csak azért találta ki, hogy ezzel a saját tettességét leplezze. Előadásában ellentétek mutatkoztak. Így lehetetlen volt, hogy Burkust felismerte, társát pedig nem, de látta, hogy mindketten ittasak voltak, ugyanakkor a két üveget pedig határozottan fonottnak mondotta, holott oly sötétség volt, hogy 6—8 lépés távolságra lehetetlenség volt ellátni.

Gyanúnk Lajtos ellen megerősödött, ezért utána indultunk Mohácsra. Amikor a Mohács-hoz körülbelül 5 km-re levő téglagyárhoz értünk, ott egy bári embertől, aki Mohácsról Bár felé tartott, megtudtuk, hogy Lajtos körülbelül 20 perc múlva meg fog érkezni. Megvártuk. Kérdőre vontuk, miért nem jelent meg a község-házán. Azt felelte, hogy mivel előző este a szembesítés alkalmával észrevette rajtunk, hogy előadásában kételkedünk, elment a mohácsi kir. járásbíró-sághoz, ahol előadta, hogy ő milyen ügyben szerepel és hogy neki igaza van. Felkeresett egy mohácsi ügyvédet is, aki kívánságára igazolásul az alábbi iratot állította ki. „Mohács, 1936. január 29-én. Tekintetes Lajtos Mihály úrnak Bár. Kívánságára igazolom, hogy a mai napon megjelent irodámban s előttem kijelentette, hogy folyó hó 26-án látta Burkus Mátyás mohács-szigeti lakost Bárból a Dunán a szigetre egy másik társaságában csónakon átmenni és mindkettőjük kezében egy-egy demijon volt, az eset éjszaka 2—3 óra között volt. Burkus Mátyás azt állította, hogy én őt nem láttam. Tisztelettel dr. N. N. ügyvéd”.

Lajtos ezt az írást felmutatta, amely gyanúnkat még jobban megerősítette, mert saját magát igyekezett igazolni, holott, ha tényleg igaza van, ilyesmire nincs szüksége. Most már mint gyanúsítottak kérdeztük ki és elébetártuk az előadásában mutatkozó ellentéteket. Hosszas kikérdezés után beismerte, hogy állításai valótlanok voltak, mert Burkust és ismeretlen társát a Dunán a kérdéses éjjelen nem látta, ezt csak azért állította, hogy a nyomozást félrevezesse, mert a lopást ő követte el. A lopás elkövetési módját bizalmi egyének jelenlétében bemutatta és átadta azt a fűzfabotot is, amellyel a pince ajtajáról a lakatot lefeszítette. A boton a feszítési nyomok jól látszóttak. A további nyomozás folyamán még sorozatos

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

hallopást is sikerült ráderítenünk. Az örs kétrendbeli lopás büntette miatt a pécsi kir. ügyészségnek feljelentette.

Az természetes, hogy a tettes minden törekvése arra irányul, hogy cselekményei elől meneküljön. Vannak azonban olyanok is köztük, akik ennek a csnak érdekében más, ártatlan emberek meggyanúsításától sem riadnak vissza.

A tanuk előadását nem szabad egyszerűen szentírásként elitogadni. A vallomás megbízhatóságának ellenőrzésére minden eszközt fel kell használni.

Személyek felismerése esetén a felismerő tanut mindig ki kell vinni a felismerés helyére és az ottani helyzet és viszonyok alapján kell mérlegelni, hogy a felismerés megbízható-e vagy egyáltalán lenetseges volt-e.

A tettesre gyakran a nyomozásnál tanusított feltűnő buzgama terei a nyomozók figyelmét. Az is mindig gyanús, aki védekezik, mielőtt még gyanúsítanak. Ennél az esetben a tettes egész csomó szokatlan védelmi intézkedést tett, amelyek — igen helyesen — a járőr gyanúját csupán még jobban megerősítették.

II.

Állítólagos pénzlopas nyomozása.

Írta: KÓVARI FERENC őrmester
(Keszthely).

1935 március havában Batyk község jegyzője távbeszélőn a zalaszentgródi örsöt arról értesítette, hogy Dómos János batyki lakos szobájából 5 darab húspengős bankjegyet ismeretlen nevű kolduló kőborcigányok elloptak. A gyanúsított cigányok — egy férfi, egy nő és egy gyermek — egylovas kocsin a lopás elkövetése után az országúton Túrje község felé hajtottak el.

Őrsparancsnokom engem és Borbély István csendőrt kerékpáron nyomozószolgálatba vezényelt, azzal a meghagyással, hogy a kocsin menekülő cigányokat megelőzve, először a 6 kilométerre levő Túrje községbe menjünk.

Túrje községbe érve, első utunk a cigánytanyára vezetett, azt nyomban átkutattuk, hogy idegen cigány nem tért-e oda be. Ez nem vezetett eredményre. Az egyik cigánytól azonban megtudtam, hogy odaérkezésünk előtt körülbelül 5 perccel tért haza az ugyancsak ott a tanyán lakó, Korsós Ferenc teknővájó cigány egylovas kocsin feleségével és egy gyermekével. Nyomban a putrijukba mentünk. Felszólítottuk őket, hogy jöjjenek ki. Őrzésüket járőrtársamra bízam, magam pedig az időközben odaérkezett bizalmi egyénekkal együtt a putrit, holmijukat, a rajtuk levő ruházatot és kocsijukat átkutattam,

azonban eredmény nélkül. Mivel a távbeszélőn tett feljelentésben megadott személyleírás teljesen ráillett a cigányokra és Korsós Ferenc be is ismerte, hogy azelőtt nenany perccel érkezett meg kocsin Batykról, a nyomozás további lefolytatása végett mindhármukat őrizetbe vettem és a kocsival együtt Batyk községbe, a helyszínre kísértem őket.

Kísérés közben a cigány a következőket mondta el. Pakod község felől jövet, Zalabér község határában találkozott a sértettel, aki azt kérdezte tőle, hogy nem találkozott-e két szembejövő cigánynővel és egy cigány férfival. Azt válaszolta, hogy tényleg látta a cigányokat, akik sietve mentek Szeptek község felé. Erre a sértett elmondotta neki, hogy azok a cigányok elloptak tőle 100 pengőt. Cigányom előadását kételkedve fogadtam ugyan, de azért arra is gondoltam, hátha igazat mond. Ezért visszamentem a türjei cigánytanyára, arra gondolva, hogy a cigányom tényleg igazat mond, úgy azok a cigányok feltétlenül megfordultak a türjei cigánytanyán is. A türjei cigánytanyán érdeklődve, megtudtam, hogy aznap délelőtt tényleg ott jártak Lakatos Juliska, Lakatos Katalin szepteki és Fazekas József túskevári cigányok, akik rövid ottartózkodás után Batyk községen keresztül Szeptek községbe vették útjokat. Gyanúm most már ezekre terelődött, de még Korsós Ferencéket se hagytam számításom kívül és ezért velük a helyszínre, Batyk községbe indultunk.

Batyk községbe érve, a körjegyző már várt bennünket és cigányunkat meglátva, örömeinek adott kifejezést, hogy ilyen hamar sikerült a tettest elfogni, mert

A CSENDŐR VÁSÁROLJON MÁRER

EGYENRUHÁZATI
INTÉZETÉBEN
BUDAPEST
VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.
TELEFON: 321-78

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

45 év óta fennálló szakképzett
egyenruhászatosság és sapkaműhely

42 éve a világot uraló eredeti angol The Champion kerékpárokat havi P 20.— és saját készítésű kitiűnő Royal Star kerékpárokat 180.— P-ért havi 16.— P részletre, kerékpáralkatrészeket NAGYBANI GYÁRI ÁRBAN.

Külsőgumi 3.90, belső 1.20, pedálok 2.10, kormány 3.20, sárvédők 1.20-tól feljebb. LANG JAKAB és FIA, kerékpárnagykereskedés, Budapest,

VIII., József-körút 41. Képes árjegyzék ingyen. Alapítva 1869.

határozottan állította, hogy ezt a cigányt látta menekülni.

A lopás színhelyén elsősorban a sértettet kérdeztem ki. Megtudtam tőle, hogy Korsós Ferenc állítása fedi a valóságot, így további őrizetbentartását nem tartottam szükségesnek. Mint tanút részletesen kikérdeztem, azután szabadon engedtem.

A sértett a lopásra nézve a következőket adta elő: A lopás napján reggel fia, Dömös István földvásárlás végett Hévízszentandrás községbe ment. 150 pengőt vitt magával. Lakásán összesen 250 pengő volt. Ezt az összeget a konyhából nyíló szobában, a szekrényben szokták tartani. Fia elindulása előtt a szekrényből a 250 pengőt kivette, abból 150 pengőt magához vett és 100 pengőt az asztalon hagyott. A 100 pengőt, amely 5 darab húszpengőből állt, a takarítás alkalmával szándékoztak a rendes helyre visszatenni. Hogy a kérdéses pénz tényleg az asztalon maradt, bizonyította a sértett felesége és menyje is, akik szintén jelen voltak, amikor Dömös István lakásukról eltávozott. A sértett és családja előadták továbbá, hogy mikor a reggeli gazdasági munkával voltak elfoglalva, egy kolduló cigánynő jött be konyhájukba. A szoba ajtaja, amelyben a pénz volt, nyitva állt és a kérdéses pénz az asztalon látható volt. A cigánynőnek kenyeret adtak, mire eltávozott. Ezután a sértett és családja a konyhából kimentek s folytatták a munkájukat. A sértett felesége a konyhából nyíló padlásfeljárón foglalatostkodott és arra lett figyelmes, hogy a konyha ajtaja az udvar felől nyílt, majd később erősen becsapódott. Kinézett, de nem látott senkit. Megkérdezte családtagjaitól is, hogy melyikük járt a konyhában, de azok mind azt mondták, hogy amióta a cigánynő a konyhából eltávozott, azóta egyikük sem fordult meg ott. Az asszony erre gyanút fogva, bement a szobába. Ekkor jött rá, hogy a fia által otthagytott 100 pengő eltűnt. Ezután a pénzt mindenütt keresték, de nem találták.

Tekintettel arra, hogy más idegen nem fordult meg a lakásban, a pénzlopással a cigánynőt gyanúsítják. A sértett a községben érdeklődve megtudta, hogy két cigánynő és egy cigány férfi járt házról-házra koldulni, ezek egyike lehet a tolvaj.

Nekünk is az volt a feltevésünk, hogy a lopást csakis azok a cigányok követhették el, akik a községben koldultak és akiket Korsós Ferenc látott Szepetk felé igyekezni.

A nyomozást ilyen irányban folytatva, megtudtuk, hogy a kérdéses cigányok külön-külön házról-házra jártak koldulni. A sértett házába kétszer is láttak bemenni cigányokat. Amikor a sértett házából a második cigánynő kijött, a cigányok mindhárman nyomban elhagyták a köz-

séget és más házhoz ezután már nem tértek be, hanem Zalabér-Pakod község irányába eltávoztak. Ezek az adatok gyanúkat szintén alátámasztani látszottak.

Másnap fél 6 órakor már a szepetki cigánytanyán voltunk, ahol az általunk keresett cigányokat megtaláltuk, majd őrizetbe vettük őket. A gyanúsítottak tagadták, hogy a kérdéses lopást ők követték volna el. Azt beismerték, hogy ugyanabban az időben Batyk községben koldultak és több házba be is tértek. Kikérdezésük után mindhármutak felismerés végett való szembesítés céljából Batyk községbe kísértük.

Batyk községbe érve gyanúsítottaknak meghagytam, hogy minden házat mutassanak meg, ahol koldulás végett megfordultak. A gyanúsítottak minden házat meg is mutattak, csak a sértettét nem. Azt állították, hogy ott nem jártak.

Ez a körülmény is gyanúsítottak bűnössége mellett szólt. A sértett és családja határozottan felismerték közülük azt a cigánynőt, aki előző nap náluk járt koldulni. Érdektelen tanúk is határozottan felismerték a gyanúsítottakban az előző napi kolduló cigányokat.

A gyanúsítottakat a község házára kísértük, őrzésükkel járőrtársamat bíztam meg, magam pedig a nyomozás eddigi eredményét újból átgondoltam, majd elhatároztam, hogy a sértettet és családját újból részletesen kikérdezem, mert valahogy úgy éreztem az egész nyomozás alatt, hogy a lopás nem történt meg.

A sértett menyje azt adta elő, hogy emlékezete szerint a férje, Dömös István, mielőtt Hévízszentandrás községbe útbaindult volna, még visszatért valamiért abba a szobába, ahol a pénz az asztalon volt, de határozottan állította azt is, hogy a kérdéses pénzt férje távozása után még látta a szobában az asztalon. A fiatalasszony előadása szeptet ütött a fejembe. Arra az elhatározásra jutottam, hogy az ügy teljes tisztázása végett távbeszélőn megkeresem a hévízszentandrás őrösöt, hogy az ott tartózkodó Dömös István batyki lakost kérdezze ki arra vonatkozóan, hogy előző nap, amikor hazulról eljött,

Vásároljon a

6-7^{1/2} havi hiteltre

56 előkelő cége:

Megbízható!

Takarékosság
vásárlási könyvevel

pécsi

Felvilágosítást nyújt: **Pécs, Dunántúli Bank r.-t.**

MAGYAR KIR. LŐPORÁRUDA

SZALAY ÉS RICHTER

Pécs, Király- és Mór-utca sarok

Telefon: 16-86, 25-41

Sport- és vadászati cikkek nagy raktára — Lőszeráruda és puska-műves műhely — Csillárok és villanycikkek — Rádió laboratórium — Kerékpárok és varrógépek — Egyenruházati felszerelési cikkek

Megkönnyített fizetési feltételek

Cserkész felszerelések

Levente felszerelések

mennyi pénzt hozott magával és a hátrahagyott összeget hová tette.

A távbeszélőértesítés a hévizszentandrásai örsről körülbelül félóra múlva megérkezett és a következőképen szólt: „Dömös István batyki lakos bement, hogy hazulról 150 pengőt hozott el. A hátralévő összeget ő tette el a szobában lévő szekrény alsó fiókjába, egy papírdobozba akkor, amikor a szobába visszament és ott senki sem tartózkodott.”

A távbeszélőértesítést a sértettel közöltem és a két bizalmi egyén jelenlétében a kérdéses helyen a pénzt hiány nélkül meg is találtuk.

Ezekután az őrizetbevett cigányokat, merthát most — kivételesen — nekik volt igazuk, szabadon bocsátottam, de azért közbiztonság elleni kihágás miatt feljelentem őket.

*

Bűncselekmények miatt tett feljelentéseknél a nyomozásnak elsősorban azt kell megállapítania, hogy történt-e egyáltalán bűncselekmény. Lopás miatt sokszor egész könnyelműen tesznek feljelentéseket. A tárgy el se veszett, de tulajdonosa „jól eltette” és később megfélekezett róla, máskor számadási hibák vagy a mostani esethez hasonló tévedések, félreértések stb. eredményeznek jóhiszemű, de valótlán feljelentéseket.

Abból a szempontból is tanulságos a leírt nyomozás, hogy a véletlen sokszor a terhelő körülmények egész sorozatát teremtheti meg ártatlan emberrel szemben. Ez a nyomozásnál való óvatosságra, az adatok szigorú bírálatára és eredményeinkkel szemben való állandó kételkedésekre figyelmeztet.

Érdekes még ebben a nyomozásban a járőrvezető ösztönös megérzése, hogy hiába egyeztek látszatra a cigányok ellen szóló körülmények, valami még nincs rendjén a pénz asztalonhagyása körül. Annál dicséretesebb ez, mert ha cigányról van szó, könnyen kél és bokrosodik a gyanú. Természetesnek tartjuk, hogy a cigányok általában szívesen lopnak, ha tehát egy lopás nyomozásába egy cigány valahogy belekeveredik, könnyen hajlunk arra a megoldásra, hogy lopás történt, cigány is kéznél van, hát akkor minék a további nyomozás? Különösen a kényelmesebb nyomozóknak jön kapóra „cigány a láthatáron” s lehet, hogy egyik-másik azzal csendesíti a lelkiismeretét: a cigánynak egészen mindegy, hogy egy büntetéssel több lesz a számláján és ha talán most nem is ludas, biztosan van a füle mögött más, amit sikerült megúsznia. Ez azonban nagyon is sánta okoskodás és komoly nyomozóhoz nem méltó. Akár cigány, akár báró a gyanúsított, a nyomozást egyforma lelkiismeretességgel kell végezni, mert nem az a cél, hogy valakire ráhúzzuk a gyanút, hanem az, hogy az igazságot kikutassuk. Kővári őrmester nyomozása minden csábító körülmény ellenére is megmaradt ezen az úton, az ebben a nyomozásban a legfőbb érdeme.

És még egy tanulság: faluhelyt s különösen manapság, nem igen hagynak kint az asztalon 100 pengőt.

Vitézavatás. Május 24-én *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* a margitszigeti sportpályán 1297 világháborús harcost és várományost avatott vitézzé. A 9 óraker kezdődő ünnepségen megjelentek a kormány tagjai, az egyházak fejei, a külképviseleti testület, a képviselőház és felsőház tagjai, valamint a katonai és polgári előkelőségek.

A díszes egyenruhájú diplomaták páholyában ott láttuk az olasz, német, amerikai, osztrák, bolgár, eszt és finn követeket.

Pontban 9 óraker felharsant a vitézi kürtös ezüsttrombitája. A *Kormányzó Úr Ö Főméltósága*, mint a vitézek országos főkapitánya érkezett meg. A folyamórzenekar a Himnuszt játszotta. A mintegy 10 ezer főnyi közönség állva, fedetlen fővel hallgatta a nemzeti imádságot. *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* elfoglalta a helyét a díszsátorban.

Hász István katolikus és *Soltész Elemér* ref. táborigazvezetők szavai után *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* a következő szöveget intézi az avatandókhöz:

— *Vitézek! Tizenöt évvel ezelőtt hangzott először az az ünnepélyes fogadalom, amellyel ma Ti váltatok részeseivé a multban szerzett érdemek alapján a magyar jövő továbbépítésének szolgálatára hivatott Vitézi Rendnek.*

— *Az elmúlt másfél évtized alatt ez az intézmény nemcsak életképességéről tett bizonyosságot, hanem megismosodott, megerősödött és kivirta magának a hazafián érző, egész magyar társadalom osztatlan megbecsülését és szeretetét.*

— *Azok, akik a harctereken a hagyományos magyar vitézség és katonai erények tündöklő példáját mutatták, a hétköznapi munka terén is a kötelességteljesítés s a bizakodó kitartás erényeivel tüntek ki, megállították helyüket a nehéz gazdasági viszonyok között is és hűségesen kitartottak a meg nem alkuwó hazafias gondolkodás mellett.*

— *Különös öröömre szolgál, hogy ismét tömött sorokban vonulnak fel a vitéz apák várományosai. Ti vagytok hivatva tovább ápolni a vitézi erények kultuszát. A vitézi névvel Ti apáitoktól a példaadásnak nehéz sokszor önmegtartózkodást és áldozatkészséget kívánó, de mindig dicsőséget adó kötelességet öröklitek. Legyetek méltók erre a szép örökségre, hogy majdan Ti is szeplőtlenül és a régi fényben adhassátok tovább ivadékaikotoknak. Most, amikor a bomlasztó gondolatok hordozói és a romboló irányzatok szálláscsinálói csáppjaikat mind gyakrabban nyújtják ki az ifjúság felé, legyetek kortársaitok körében mindenkor büszke hordozói és forrásai a nemzeti eszmének, a keresztény erkölcsöknek és a hazafias érzésnek.*

Kérjen árjegyzéket.
Steyr-Puch-Everest kerékpárok!
10-15-20 pengős havi részletre!
Szigeti Károly Budapest,
V. Visegrádi utca 11/a. Emel t

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Óráimért, ékszereimért legmeszszőbbmenő jóállást vállalok.

Alapított: 1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

— *Vitéz Bajtársaim! Ne felejtsetek el soha mai szent fogadalmatokat, amellyel újabb zászlót adtátok annak, hogy eleven erővel él bennetek a Haza iránti hűség és áldozatkészség. Legyetek továbbra is őrzői a dicső múltnak és hívő munkásai a szebb jövőnek.*

vitéz Igmándy-Hegyessy Géza tábornok, ügyvezető vitézi tőrzsakapitány az avatandók statisztikáját ismertette, amely szerint a vitézek száma az újonnan avatottakkal együtt meghaladja a 14.000-et. Paizskongratás után az avatandók letették a vitézi esküt, majd nyolcasával az avatón: elvénny elé járultak, ahol térdenállva fogadták *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* vitézzé ütő pallosérintését. A honvédszenekar régi magyar dalokat játszott.

Az avatás után a Ludovika Akadémia díszszázlóalja, az újonnan avatott vitézek, a frontharcosok díszszázada, a leventék és cserkészek százada díszmenetben vonult el *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* előtt. A csendőrség tagjai közül ez alkalommal 7 tiszt és 7 legénységi állományú egyén került avatásra.

Hősök emlékének megünneplése. Május utolsó vasárnapján, 24-én, mint minden évben, most is kegyeletes emlékezéssel és a nap jelentőségéhez méltó külsőségek között tartották meg országszerte a világháború elesett hőseinek emléknapiját. Budapesten a *Hősök Emlékkövével* zajlott le az ünnepség. A *Kormányzó Úr Ó Főméltóságát vitéz Shvoy István* gy. tábornok, a honvédség főparancsnoka, a kormányt *Bornemisza Géza* ipariügyi miniszter, a honvédséget *vitéz Rácz Jenő* tábornok képviselte. *Vitéz Shvoy István* gy. tábornok a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* koszorúját tette elsőnek az emlékműre, majd számos testület helyezte el a koszorúját. Az ünnepség után a csapatok díszmenetben vonultak el az emlékmű előtt. Az ünnepségből a csendőrség is kivette részét. A hősök napján a laktanyák zászlódíszít öltöttek. Budapesten a csendőr-tisztikar és legénység istentiszteleteken vett részt, majd tisztí és legénységi küldöttségek vonultak ki a Hősök Emlékkövéhez, valamint a farkasréti, tabáni és rákoskereszturi temetőben tartott ünnepélyekre.

Egy öreg csendőr halálára. A munkácsi „*Uj Nemzedékben*” olvassuk a következőket: „*Vadócba rózsát oltott, hogy szebb legyen a föld.*” Széles körben ismerik *Mécs László* egyik legszebb és leghíresebb költeményét, amelynek címe: „*Vadócba rózsát oltott, hogy szebb legyen a föld.*” Ebben a versben egy öreg kertészkedő emberről van szó, aki szenvedélyesen és fáradhatatlanul nemesíti a vadhajtásokat. *Mécs László* maga is többször elmondta, hogy az öreg kertész alakját *Lőrincz Ferenc* őrdarmai *öreg csendőr*ről mintázta. Mikor a verset írta, nem gondolhatta, hogy a vadrózsák miatt, tragikus körülmények között fog meghalni a rózsanemesítő. Két héttel ezelőtt *Lőrincz István* szentszéki tanácsos, őrdarmai plébános jelentést tett a tarnóci csend-

őrségen, hogy edesapja, a 76 éves *Lőrincz Ferenc* eltiúnt. A nyomozás megállapította, hogy az öregúr, aki élete legutóbbi 20 évét azzal töltötte, hogy hét határból összehordta a vadrózsátöveket és azokat elültette és oltogatta, április 25-én, szombaton délután a révészrel átvitette magát az Ungon, hogy a folyó túlsó partján vadrózsabokrokra ásson ki a földből. *Lőrincz Ferenc* egész kötegre való rózsátövet szedett ki a földből, erről élénken tanuskodnak az ásott gödrök, de a vadócokkal már nem tért haza. Néhány nap múlva a halászok az Ung medrében egy cölöpön vadrózsaköteget fedeztek fel. Ez volt az első nyom. Később bebizonyosodott, hogy a „rózsák atyja” nem győzte visszavárni a révészt és hátán a rózsaköteggel nekivágott az Ung egy ismert gázlójának. A hideg víz azonban elsodorta. Néhány nappal ezelőtt a halászok meg is találták a holttestet. A temetésen *Mécs László* mondta a gyászbeszédet, azután óriási rózsacsokrot állított sírra. A szalagján ez volt: „*Vadócba rózsát oltott, hogy szebb legyen a föld. Féri bácsinak, Mécs-től...*” Ez megmagyarázott mindent. A költő az öreg csendőr szájából hallotta először ezt a mondatot. A rózsák szerelmesének a rózsák okozták a vesztét.”

Beutalások Balatonfüredre. Belügyminiszter úr a folyó évi II. gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtisztí állományból: Berlányi Zsigmond* örgy., *vitéz Bódy Vilmos* g. szds. és felesége, *Polonyi Andor* g. szds. és felesége. *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztí özvegyek és árvák közül: Altörjai Lőrincz Ignác* ny. alez. és felesége, *Hamza Gyula* ny. örgy., özv. *Krausz Antalné* és özv. *Márialaky Imréné* ezds-ek özvegyei, özv. *Kuhn Ottóné* g. alez. özvegye, özv. *Holek Lászlóné* és özv. *Szentmihályi Lajosné* örgy-ek özvegyei. *A m. kir. honvédség tisztí állományából: vitéz Kadicsfalvy Gyula* ny. tbk., *vitéz Hadusfalvi Ludmann Emil* ny. ezds. és felesége, *Nagy Lajos* ny. ezds. és felesége, özv. *Aczél Ferencné* ny. ezds. nővére, *Suránszky Pálma* ny. ezds. mostoha leánya, *dr. Bajor József* ny. I. oszt. főtörzsorvos és felesége, *Papp Vilma* és *Papp Róza* ny. I. oszt. főtörzsorvos nővérei, *Sonnecker Károly* ny. szds., özv. *vitéz Kötcsői Stráner Jenőné* tábornok özvegye, özv. *dr. Réty Józsefné* vezértörzsorvos özvegye, *Szigeti Szabó Gyö-zöné* szds. felesége. *A m. kir. honvédség legénységi állományából: özv. Vogel Ignác* né törm. özvegye. *A tényleges legénységi állományból: Füzy György* és *Varga György* alhdgy-ok., *Telep Ferenc* thfts. és felesége, *Bálint István* thfts. és felesége, *Kiss Rafael* thfts., *Szigeti György* szv. thfts., *Schieder János* thfts. felesége, *Németh III. János* thfts. felesége, *Kiss II. József* törm. felesége, *Kovács I. János* törm. felesége. *Az ellátást élvező csendőr legénységi állományú egyének, özvegyek és árvák közül: Horovitz Sámuel* ny. thfts., *Szabó Mihály* ny. thfts. és felesége, *Kiss István* ny. thfts., *Gyulai Antal* ny. thfts. és felesége, *Kuti Miklós* ny. thfts. és felesége, *Barta József* ny. thfts., *Kiss G. Lajos* ny. törm. és felesége, özv. *Hunyadi Györgyné* és özv. *Váczai Nagy Jánosné* thfts-ek özvegyei. — (A hévizi beutalás anyagát tördelés után kaptuk, nem közölhetjük.)

Atadták a lengyel hadügyminiszternek *Bem* tábornok törét. Május 14-én adták át ünnepélyes külsőségek között *Kasprzycski* hadügyminiszternek *Bem* tábornok törét, melyet *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* a lengyel vendégek budapesti látogatása alkalmával nemzeti ajándékként nyújtott át a

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

ÓRÁSMESTER, ÉKSZERÉSZ
NYIREGYHÁZA

TEL.: 229

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, ébresztő és fall órák, a csendőrség részére **részletre** is. Választékot pórtómentesen küldök. Javításokat szakszerűen végzek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-lér 1. Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) sh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Vidéki megbízottak!

KÉRJEN AJANLATOT a már évtizedek óta vezető világmarkás

STEYR **WAFENRAD**
ÉS

kerékpárokra,

amelyek a csendőrségi szolgálatban megbízhatóságuknál fogva különösen beváltak.

Steyr-Puch művek magyar kereskedelmi rt.
Budapest, VI., Lehel-utca 25.

lengyel miniszterelnököknek. A tör átvétele alkalmával a miniszterelnök szívélyeshangú beszédet mondott. Az ünnepségen résztvettek: *Kasprzycki* hadügyminiszter, *Hóry András* varsói követ, *Raczynsky* és *Grzybowski* államtitkárok és más magas lengyel állami méltóságok.

Pilsudszi-ünnepély a legionista-szobornál. *Pilsudszi* tábornagy halálának első évfordulóján azok, akik a lengyel függetlenségi mozgalmat már a békeidőben segítették, továbbá a budapesti lengyel emlékbizottság tagjai megjelentek a népligeti legionista-szobornál. *Sierninski János* volt lengyel legionista nyitotta meg az ünnepséget, majd *Usetty Béla* országgyűlési képviselő tartott ünnepi beszédet. *Dr. Muczinék Jenő* a lengyel lövészek között szolgáltak nevében tartott beszédet, majd *Szimonidesz Lajos* teológiai tanár imájával ért véget a szép ünnepély.

Dicséret. A szegedi V. kerület parancsnoka dicsérető okirattal látta el: *Bertók Pál* thts-t, mert mint a csanád-palotai őrs parancsnoka, több éven át a vegyesdandár sajtóosztályát igen jó érzékkel és ügybuzgalommal, valamint teljes odaadással támogatta és ezzel lehetővé tette, hogy az őrskörletében felmerült kémkedési esetek mindenkor kiderültek. Ezen magasabb honvédelmi érdekek szem előtt tartásával a csendőrség hírnevének emelését is elősegítette.

Fegyverhasználatok. *Bérczes László* tiszthelyettes és *Besenyei Lajos* csendőrből állott soroksári őrsbeli járőr hatósági felhívás folytán május 15-én Soroksár község előjáróságának adóvégrehajtásnál segélyt nyújtott. 9 óra 40 perckor *Winkler Antal*, 54 éves soroksári építőanyagkereskedő a végrehajtásnak ellenszegült. A járőr szuronyt használt ellene és jobbkarján megrsebesítette. *Winkler* sérülése a hatósági orvos véleménye szerint könnyű. Az őrs az ellenszegülőt elfogta. — *Kovács János II.* törzsrőmester v., *B. Bereczki Lajos* törzsrőmester és *Kulcsár Miklós* őrmesterből állott nyirkarászi őrsbeli járőr május 13-án 4 órakor Nyirtass községben el akarta fogni *Pető János* nyirtassi lakost, aki *Sándor* nevű bátyja padlására menekült. *Pető János* az őt elfogni akaró járőrt doronggal megtámadta. Miután *Pető* a támadásáról a fegyverhasználatnál fenyegető ismételt felhívás ellenére sem hagyott fel, a járőr löfegyvert használt ellene. A fegyverhasználat halálos kimenetelű volt. A fegyverhasználatok ügyében kivizsgálás indult.

Villámcsapás. Május 25-én délután Hatvantól 3 kilométerre, Nagygombos és Bajpuszt között *Zalántay János* százados szárnyparancsnok vezetése alatt a hatvani őrs harcgyakorlatot tartott. 15 óra 30 perckor a gyakorlatozók közé lecsapott a villám, amely *Hajnal József* és *Pásztor József* törzsrőmestereket érte. Mindketelőjüket beszállították a hatvani kórházba. *Hajnal József* törzsrőmester 16 óra 15 perckor meghalt anélkül, hogy eszméltre tért volna. — *Pásztor József* törzsrőmestert súlyos sérülésével gépkocsin a budapesti 1. számú honvéd és közrendészeti helyőrségi kórházba szállították.

Megszökött fogoly. *Prumik Pál*, 36 éves, volt irsai lakos, csavargó napszámos, akit tizenöt rendbeli lopás terhel, május 13-án a csemői őrs járőreitől megbilincselte kézzel megszökött. A szökevényt a csendőrségi hírközpont a Nyomozati Értesítő útján nyomoztatja.

Fogoly öngyilkossága. A nagykátai őrs állományába tartozó *Bedi Győző* őrmester és *Kosztolányi János* csendőrből állott járőr május 14-én 23 órakor őrizetbe vette és ideiglenesen Nagykáta község fogdájában elhelyezte *Kiss János*, 36 éves pestújhelyi lakost, aki ellen a pestvidéki kir. törvényszék nyomozólevelet bocsájtott ki. *Kiss János* a fogdában május 16-ára virradó éjjel 24 és 2 óra között harisnyáit összekötözte, ezzel az ablak vasrácsára felakasztotta magát és meghalt. A pestvidéki kir. ügyészség a temetési engedélyt megadta. Az ügyben kivizsgálás indult.

Értesítés. A május 15-i számunkban hirdetett *harcászati pályázatunkra* annyi pályamunka érkezett be, hogy az elbírálással még nem bírtunk elkészülni. Az eredményt tehát a június 15-i számunkban fogjuk közölni.

A nagyváradai házokról eltávolították a magyar emléktáblákat. A román belügyminiszter rendeletére eltávolították a nagyváradai házfalokról a magyarnyelvű emléktáblákat. Így levették az emléktáblát a *Szigligeti-házról*, *Szilágyi Dezső* szülőházáról, *Nagy Sándor* 1848-as tábornok ifjúkori lakóhelyéről és a *Szent László*-templomról a török hódoltság megszűnését hirdető emléktáblát. — Majd visszatesszük...

Megesonkították a szatmári Szent László-szobrot. Néhány héttel ezelőtt a román megyei prefektus a szatmári székesegyház előtt álló *Szent László*- és *Szent István*-szobrok eltávolítását követelte a szatmári püspöktől. *Fiedler* püspök az ügyvel kapcsolatban a *Vatikán* határozatát kérte és a prefektus iratait ezért Rómába terjesztette. A szobrok ügyében május 8-ára virradó éjjel váratlan és felháborító fordulat következett be. Ismeretlen tettesek a *Szent László*-szobrot súlyosan megrongálták. Fejét és karját letörték. A vandál szoborrombolók, a jelek szerint, a hatóságok jóindulatú elnézése mellett végezheték munkájukat, mert arra is volt idejük, hogy a rombolás után a letört darabokat összeszedjék és eltávolítsák. A forgalmas téren ugyanis egész éjjel rendőrszem szokott állani és ezért figyelemreméltó, hogy a több óráig tartó rombolást úgy végezheték el a tettesek, hogy a rendőrség nem szerzett arról tudomást. A szatmári püspökség a szoborrombolásról jelentést tett a prefektusnak és a merénylők kinyomozását kérte. Nem valószínű, hogy megtalálják őket.

Csendőrségi Közlöny 10. szám. Személyes ügyek: Miniszteri rendeletek. *Kinevezettek:* *Kürthy Endre* alez., a szombathelyi III. kerület ideiglenes kerületi parancsnokhelyettese Szombathelyen, ugyanezen kerületnél kerületi parancsnokhelyettesül; *Takács Dezső* alez., a szegedi V. kerület ideiglenes kerületi parancsnokhelyettese Szegeden, ugyanezen kerületnél kerületi parancsnokhelyettesül; *dr. vitéz Damasy Farkas* alez., a belügyminisztérium VI-c. osztályvezetőjének ideiglenes helyettese, ugyanezen osztály vezetőjének helyettesévé; *vitéz Joórend Gyula* szds., a szegedi V. kerület nyomozó alosztályának parancsnokhelyettese Szegeden, ugyanezen nyomozó alosztály parancsnokává; *Németh Ferenc I. szds.*, a szegedi V. kerület nyomozó alosztályához beosztott tiszt Szegeden, ugyanezen nyomozó alosztályánál parancsnokhelyettesül. *Athelyezési időpontok módosítása:* *Vitéz Sarlay István* és *Hartay Rezső* szds-okra, valamint *Kulcsár Lajos* főhadnagyról vonatkozó áthelyezés időpontja 1936. évi november 1-ére módosult. — *Allandó nyugállományba helyezettek:* *Somlói Ferenc* pécsi IV. kerületbeli alhdgy., *Boda Lstván*, *Sólyom József*, *Király János* budapesti I. kerületbeli thts-ek, *Borbély Ferenc*, *Kiss Nándor*, *Kiss József*, *Galántai Antal* székesfehérvári II. kerületbeli thts-ek, *Pozsonyi Mihály*, *Végh János* szombathelyi III. kerületbeli thts-ek, *Óvári Ambrus*, *Pápai Imre*, *Gáspár Sándor* pécsi IV. kerületbeli thts-ek és *Kiss Miklós* miskolci kerületbeli thts. — *Szabályrendeletek.* A Magyar Érdemkereszt, a Magyar arany, ezüst

Szővet, selyem, vászonárú, kész nőikabátok és ruhák
gyermekruhák és kelengye, fehérnemű, cipő és divat-
cikkék, szőnyeg, függőv., paplan kötött- és szövőtáru,
sportcikk szükségletét szerezze be a 100 év óta fennálló

Megbízható mi-
nyőség, méltó-
nyos árak, ledy,
tízsz., feltételek!

Pirnitzer József és Fiai
áruházában, Szekszárd

Alku nélkül bútor
szabott áron:

NAGY ZSIGMOND
VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

Kerékpár, varrógép

motorkerékpár, grammofón, rádió legolcsóbban, kedvezményes fizetési feltételek mellett.

Rotter Sándor és Társa

„Csepel” gyári lerakal
Békéscsaba, kalif. bérpalota

Szakszerű javítóműhely

és bronz Erdemkereszt és a Magyar Erdemrend alapszabályainak közlése. — Uj „Cs—21.” jelzésű „Szervi határozványok a m. kir. csendőrség szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottsága számára című szolgálati könyv kiadása az alhadnagy vizsga tananyagának kiegészítése. — Fogolyszállító-gépkocsi igénybevétele csendőrzárőrök által Budapesten. — „Cs-8.” jelzésű „Irányelvek az őrsökön való továbbképzésre” című utasítás tervezet szerint rendszeresített „Foglalkozási jegyzék” kiegészítése és helyesbítése. — Island csatlakozása a gépjármű nemzetközi egyezményhez. — Tóth János eltávolított volt őrmester részére a sátorlajújhelyi osztályparancsnokság által 1935 január 4-én, ad. 389/sgt. 1934. szám alatt kiállított és elveszett „Szabadságolási igazolvány”-t a miskolci VII. kerületi parancsnokság. — Haas Antal tizedes „Katonai Gépjármű-igazolvány”-át, mely 1935 X. 14-én 2564. szám alatt lett kiállítva, a székesfehérvári 2. honvéd vegyesdandárparancsnokság érvénytelenítette.

Ki tud róluk? *Pálfi Sándor, Habjanecz János, Horváth István, Molnár Tivadar, Török István, Papp Imre és Füllöp András* nevű bajtársait, valamint ezenfelül még azokat is keresi és a Károly-csapatkereszt viselési engedélyének kiosztásához kért címük közlését kéri, kikkel együtt volt a harcúton: *Acs József* ny. csendőrfőtörzsőrmester, Fehérgyarmat.

Kiss Miklós tiszthelyettes: Cigányfurfangok c. cikkének a befejező részét a mai számunkból anyagtorlódás miatt kénytelenek voltunk kihagyni. Ezt a különben is önálló cikket képező részt a legközelebbi számunkban közöljük.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít Várfai (Vlahina) Mihály ny. szakasztiszt, Budafok, Pozsonyi-út 29., *Dél József* ny. thtts, Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám, *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajduböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gonddal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételező kötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Hatschek Emil fotocikkek szaküzletének (VI., Andrassy-út 13.) árjegyzék-mellékletét.

SZEMÉLYI HÍREK.

Uj őrsparancsnokok a székesfehérvári II. kerületben: *Balázs József, Pálvölgyi Sándor* tőr., v-ak, *Várnagy József, Meeséri Károly, Kovács István* és *Laki István* thtts-ek; a szombathelyi III. kerületben: *Szabó Gyula I., Vörös Ferenc* thtts-ek és *Papp István I., Kovács András* tőr., v-ak; a pécsi IV. kerületben: *Magyar István, Bányai József I.* és *Kápolnás Károly* tőr., v-ak; a debreceni VI. kerületben: *Piros József* thtts.; a miskolci VII. kerületben: *Ligetes János* és *Balázs András* tőr., v-ak.

Házasságot kötöttek a szombathelyi III. kerületben: *Szabó Gábor* tőr., v. *Vörös Gizellával* Zalaapáti községben, *Nagy Ferenc* III tőr., *Krupánszki Mária*val Vértesszőlősen, *Benke János* tőr., *Szandi Julián*ával Inke községben, *Szamosi József* tőr., *Tamási Irmával* Uraújfalu községben, *Horváth Antal* IV. őrm. *Gergye Gizellával* Szombathelyen, *Horváth Ferenc* III. tőr., *Söptei Annával* Zalalövő községben és *Kovács Kálmán* I. tőr., v. *Ambrus Margittal* Lenti községben; a pécsi IV. kerületben: *Szabados Ferenc* vár. ill. szb. tőr., *Fritz Julián*ával Pécsen, *Körös Lajos* tőr., *König Évával* Nagylakon, *Szigetvári István* tőr., *Bukovics Margittal* Helesfán és *Török József* IV. tőr., *Csányi Margittal* Szekszárdon; a szegedi V. kerületben: *Körmendi Pál* thtts. *Sóki Matild*dal Békéscsabán, *Kelemen János* tőr., *Serfőző Margittal* Szegeden és *Mészáros István* tőr., *Papp Jolán*nal Kiskúndorozsmán; a debreceni VI. kerületben *Birta Miklós* tőr., *Szabó Ilonával* Olcsván; a miskolci VII. kerületben: *Tóth Lajos* I. tőr., *Dul Ilonával* Alsóhangonyban és *Gonda Joachim* tőr., *Simkó Erzsébet*tel Diósgyőrben.

Családi hírek. Született: a székesfehérvári II. kerületben: *Pogányi József* tőr.-nek *Ilona* leánya, *Zombori József* tőr.-nek *Julianna-Erzsébet* leánya, *Farkas László* őrm.-nek *János-László* fia; a szombathelyi III. kerületben: *Szabados György* tőr.-nek *György* fia, *Menyhárt István* thtts.-nek thtts.-nek *István* nevű fia és *Mészáros Lajos* I. thtts.-nek *Anna-Mária* leánya; a pécsi IV. kerületben: *Arany László* tőr., v-nak *László-Sándor* fia, *Szabados György* tőr., v-nak *György* fia, *Pocsai Mátyás* I. thtts.-nek *Julianna* leánya, *Tar Antal* tőr.-nek *László-Antal* fia, *Székely Imre* tőr.-nek *Imre-Ferenc* fia, *Füredi István* tőr.-nek *Árpád* fia és *Kiss József* III. tőr.-nek *László-József* fia, a szegedi V. kerületben: *Székely Antal* tőr.-nek *Mária-Erzsébet* leánya és *Rónás Dániel* őrm.-nek *László-Dániel* fia; a debreceni VI. kerületben: *Elek Zsigmond* tőr.-nek *Zsigmond* nevű fia. — *Meghalt: Kardos József* II. pécsi IV. kerületbeli thtts. felesége, sz. *Scheiermann Margit*, Szekszárdon. — Itt említjük meg, hogy a folyó évi 9. számunk „Családi hírek” rovatában megjelent az a hír, hogy *Lugosfalvi István* thtts.-nek leánya született, téves.

IROGEP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 10-2-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161

EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 28-161

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneműváznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

A magyar kir. csendőrtiszti és altiszti kar kipróbált megbízható bevásárlási helye a

TRIBON

RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárúk a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség. Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb

TELEFON: 392-85, 312-97.

fizetési feltételek.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal: „Szószzerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyelgyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közlemények tiszteletdíjában részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymotálni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevelet csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Bpest, VIII., József-körút 5.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének úrszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyelgyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legelőszerebb kisebb helység nevével vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlekszikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadjunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a

KÉRJE nagy képes árjegyzékünket!

Díjmentesen küldjük!
Kedvező fizetési feltételek!

REFORM ruházati rt.
Bpest, VI., Vilmos császár út 5

Csendőrségi Lapok 25.342 számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest. I., Bőszörményi-út 21. szám.”

Örsvezető. 1. Régebben 12 pengő volt az előfizetés a csendőrlegénység részére is s azért nem fizettek hozzájárulást azok, akik előfizetőink voltak, most viszont a hozzájárulással együtt is kevesebbet fizetnek. A hivatkozott rendelkezés tehát ma már nincs érvényben. 2. Mértani, fizikai kérdések fejtegetésére nincs helyünk, ellenben a Szut. egyetlen mondatának a megvilágítására szívesen adunk hasábokat is. Ebből megértheti a lapunk célját és feladatát. Ha azután valaki tudományos kérdések iránt is behatóbban érdeklődik, ezekhez már kiki keresse meg maga a forrásokat. 3. Ismert, régen letárgyalt kérdés. Törte már a fejét rajta mindenki, de jobb megoldás, az ön által nem ismert okokból, nincs. 4. Sok visszaélés, meg kalamitás lenne abból, ha azt megengednék. Az átlag erre még nem érett meg. Egyesek szempontjából igaz, amit nagyon szépen leírt, de az egyesek szempontjait mindig alá kell rendelni a tömegszempontoknak. Leveleit újra meg kell dicsérnünk, mert szépek és okosak, egyre azonban ügyeljen, ne csapjon át az okoskodásba. Még nem tart ott, de ha nem fékez, belesodródik. Az pedig már sok derék, értékes embert tett gyökértelemné. Másik veszedelem: a finomkodás, amire könnyen hajlik a csendőr, holott semmi sem ellenségesebb a csendőrség mivoltával szemben, mint éppen ez. Ismételjük, még nem tart ezeknél, de éppen mert a leveleiből sok értéket olvasunk, célszerűnek látjuk ezt a kis intelmet. Igyekezzen megmaradni a maga hivatásbeli feladatkörében a gondolataival is, akkor igazi szép csendőrséget várhat. Nekünk írhat bármikor és bármiről, szeretjük a törekvő fiatalokat.

Győr. Wéber Alfréd ny. á. altábornagy címe: Derecske (Bihar m.), Kossuth Lajos-utca. Budapesti lakáscíme: IX., Tüzlőtó-utca 6, földszint 6. Inkább Derecskére írjon.

Avas. Lexikonban felelünk.

Sikterület. Ha az ügyvéd azt állítja, hogy a bíróság a követelt összeget állapította meg s önnek e tekintetben kéte-

Készítse otthon likőrcijét és cumiját Réthy-féle eszenciákkal

Használatuk egyszerű és mindig jó ital az eredmény. A gyárilag készített likőrnek kb. felébe kerül csak. A RÉTHY név garancia, hogy jó eszenciát vásárol, ezért mást ne fogadjon el. Ez sem drágább, csak 60 fillér egy literhez való. Kapható 60 féle ízben, drogériákban, háztartási- és fűszerüzletekben. Ha bevásárlási helyén nem kapná, írjon a készítőnek, aki már 10 levelet bárhová bérmentve szállít. Ismertető a fajták felsorolásával díjtalan.

RÉTHY BÉLA gyógyszerész, BÉKÉSCSABA

Újrendszerű bútorhitel!

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-utca 18. szám
(Kazinczy-utca mellett). — A m. kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik

váltó- és előleg nélkül, 30 egyenlő havi részletre
vagyis minden 100 pengő után 3.33 pengős
részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

Fényképezéshez

KODAK FILM

mindig a legjobb
és legmegbízhatóbb!

lyei vannak, az ítélet másolatát kell beszereznie, abból a megítélt összeget megállapíthatja. Megjegyezzük, hogy vannak ügyvédi szolgáltatások, amelyeknek összegéről az ítélet nem rendelkezik, mert azok díjazása általános. Ezeket is meg kell fizetni. Ilyen szolgáltatások: Kereset, előkészítő irat, beadványok, meghatalmazás, jegyzőkönyvek, pergátó igazolási, perújítási, felebbezési stb. iratok. Kérjen részletes költségkimutatást az ügyvédtől. A per tárgya, összege és az ítélet ismerete nélkül nem mondhatjuk meg, hogy az összeg követelése jogos-e vagy sem.

Kolozsvár. 1. 1937 novemberben kerül sor az előléptetésére. Az őrmesteri előléptetéséhez többek között az is feltétel, hogy a két utolsó évben legalább „igen jó” összműködése legyen. 2. Olyan csendőrnek, aki szívvel-lélekkel közénkvaló, semmiesetre sem mondhatjuk azt, hogy másként oldja meg a jövőjét. Az a főkérdés tehát, hogyan áll a hivatásérzettel. Egyébként az új szabályok nem sok idő múlva megjelennek. Levele alapján nem számíthat kivételre, de a kérvényt be lehet adnia majd az új rendelkezések szerint. Bizonyos általánosan előnyösebb helyzetekre kilátás van. Szóval: ne siesse el a dolgokat, azután pedig kizárólag önmaga dönthet: mit tegyen. Nagyon fontos a leány egyénisége, családja is, ezeket mi nem ismerjük. Általában erre mindig gondolni kell: ami a másé, az nem az enyém. Szerencsés kivétel, ahol nincs így a házasságban is. Ön most nyeregben van, mert szép hivatás, jódarab kenyér áll a háta mögött, kérdés azonban, mi lesz, ha ezt feláldozza. Ha nincs mitől tartania ezen a téren, akkor megfoghatja az eke szarvát, ami még a mienknél is szebb hivatás; mindezeket azonban egyedül ön döntheti el. Tanácsot ebben lelkiismeretes ember nem fog adni önnek. Egyet azonban mondhatunk: 50 holdon gazdálkodni és a csendőrhivatást is betölteni, csak egyiknek vagy másíknak a rovására lehet.

Télizöld. 1. A mai számunkban lexikonválaszt adunk. 2. Később kap lexikonválaszt. 3. Az 1932. évi 137. lexikonválaszunkat olvassa el.

Tisza. Ha tényleges szolgálati ideje 8 év 6 hó, az felémelt 9 év 8 hó, amely után, ha felülvizsgálat útján kerül nyugállományba, állandó és nem időleges nyugellátásra van igénye. A nyugellátás összegének kiszámítására nincs időnk. Ehhez keresse meg valahol Kádár Gyula g. őrnagy úr erre vonatkozó könyvét, ha maga nem tudná kiszámítani.

Pozsony. 1. Polgári életből, katonai szolgálat nélkül, a rendőrség állományába nincs felvétel. 2. Nem számít a felvételnél a csendőrségnél teljesített szolgálat időtartamának szempontjából. A próbaszolgálat 3 év: 1 év tanfolyam, 2 év gyakorlati próbaszolgálat. Ezután véglegesítik. 3. Az egyes rendfokozatokban a várakozási idő azonos a csendőrségnél megállapított idővel. 4. Csak a véglegesített rendőr adhat be

nősülés iránti kérelmet, ha legalább 5 évi szolgálati ideje van és 30. évén túl van. 5. A rendőrséghez csak a 26. életévet betöltött és legalább 170 cm. magas volt katonákat veszik fel. 6. Lexikonban válaszolunk. 7. A legénység előléptetésére vonatkozó rendelkezések D. melléklete ad felvilágosítást arról, meddig tart az átmeneti időszak. Ez azt az időszakot jelenti, amely alatt a régi előléptetési rendszerrel az újra véglegesen áttérünk.

31.415. A H. M. (16. osztály)-tól kell kérni az engedélyt ahhoz, hogy a fia előbb vonuljon be. Kérvényében az indokokat kell felsorolni, egyébként személyi okmányokat csatolni nem kell.

Kirándulohely. Lexikonban felelünk.

R. J. törm., Salgótarján. Mindig az legyen a kép legszembetűnőbb részén, amit ki akar emelni, vagyis: a téma. A hídféle szerkezetnek nem sok köze van a pihenéshez, mégis a vasgerendázat uralja a képet, amely egyébként elég jó. Arra ügyeljen még, hogy élesebb legyen. Ez még nem közölhető.

Óceán. A 211.343/1931. B. M. rendelet szerint a nyugállományú csendőregényeknek külön engedélyt kell kérni a kivándorláshoz. Annakidején részletesen tájékoztatjuk az eljárásról. Az összegéről bármelyik kivándorlási iroda felvilágosítást ad, ha megírja: hova akar kiutazni.

Sury Béla ny. törm., Timár erdő-major, Mór. Most meg a nevet nem írta meg, bár előző üzenetünkben kértük, hogy az adatokat ismétlje meg. Kit és miért keres tehát?

Kis kadét kalandjai (Budapest, Nürnberg-utca 8.). Elvünk, hogy csak olyan könyvet ismertetünk, amit olvastunk is. Kérünk annakidején egy példányt s ha a mi olvasóinknak megfelel, szívesen ismertetjük.

T. J. cső, Kartal. A fényképésznek közlés után tiszteletdíjat utalunk ki. Az ön fényképe a jobbfelén olyan fényt kapott, hogy a kép nem egységes: az egyik fele jó éles, a másik fele csupa homály. A témát jól kidolgozta, de egyébként is érdemes ezt a szép és hasznos szórakozást folytatnia.

KÉZIRATOK.

A jó példa, Poroszló. Foglalkozunk vele, úgy látjuk, átdolgozás után megfelelt.

Ször. Az igazolatásokról már közöltünk tanulságos eseteket, jobbakat is. Nem közölhetjük.

Szakonyi tiszthelyettes. A kémelhárításról írt cikkével különféle okok miatt nem foglalkozhatunk. A másikat átdolgozva közöljük. Jó és szépen megírt eset. Sok a közlésre elfogadott kéziratunk, azért türelmet kérünk.

Ipolság. Hátha nem is tudott róla? Bajos dolog ilyen bizonytalan alapon elítélni egyeseket, általános mondanivalót pedig nem szabad csinálni belőle.

N. M. cső, Káloz. Nem eléggé érdekes.

Bene őrm. A dolgozat tárgya egészen művészi feldolgozást kíván. Ez hiányzik, de mert különben ügyesen írta meg, máskor is szívesen olvassuk írását.

Hont, 150. Egyiket a mai számunkban közöljük, a többi is sorra kerül.

Lillafüred. Versek miatt sok mindent átértünk, de hogy a Szut-ot is rimekre boncolja valaki, erre nem gondoltunk. Pedig nem utolsó gondolat: minden verselő köteleztessék, hogy verset csak a Szut-ból szabad farnagnia. Így legalább költőink is megtanulnak az utasítást.

Sz. E. ny. szds. Az utóbbi évfolyamokban elég sokat közöltünk ezekhez hasonlókat. Ezután csak alkalmilag használhatunk ilyen kéziratokat. Esetleges közlésre eltettük.

SÁGI GYULA és FIAI

divatnagyáruháza

Székesfehérvár

Alapítva 1853-ban.

Hatalmas raktárát fehérnemű, szövet, vászon, szőnyeg, női kelengye, stb ajánlja a m. kir. csendőrség tagjainak

Kedvező fizetési feltételek

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZÁM.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

Mint közlegény a vérmezőkön.

(Regény.)

(11.)

írta: SÓLYOMVÁRI MIHALY.

Hisz a závárt sem tudom becsukni. Már nézek is az elhalt bajtársamra. Az enyémet már ismertem, hisz Sopronból hoztam. Tudom, hogy hord. Meggondoltam, hogy elvegyem a fegyverét. Itt nem érek rá fegyvert belőni. Így fogtam hozzá kitisztítani és bezsírozni. Ez vagy tíz percig tartott, de egy évhosszúnak tetszett, hisz nem lehettem vissza a lövöldöző oroszokra.

Melléje kúsztam meghalt bajtársamnak. Elszedtem a töltényeit, hogy legyen bőven, mert erre ma, úgy látszik, nagy szükség lesz. Már a nap a magasból lesett le ránk és melegíteni kezdé a hátam, midőn ismét erős tüzelésbe kezd a mögöttem fekvő századom is. A negyedik zászlóalj is újból megindul rajok szerint. Kellemetlen helyzetemben szuronyomra teszem zsebkezdőm és intek hátra. Megértették rögtön és mögöttem előretörték. Hamar mellettem lettek újból a bajtársak, akik most már szintén bánták, hogy visszamentek. Tehát mégis jó volt, hogy itt maradtam, vizsgáltam magam a kényelmetlen helyzetemért. Az oroszok a száncairól is visszaszaladtak. Csak az en célpontjaim közül maradt három fekvő. Most már újult erővel tört ki a fegyver- és gépfegyver harc. Csak úgy zengett az erdőkoszorúza térség. Mindig előbbre és előbbre szaladtunk rajokban, míg vagy ötszáz lépésre elértük a teknőalakú terep mélypontját, a sárgarépa táblát. A legénység szinte megrohanta.

Minden baka szájában sárgarépa. Így haladtunk a fejünk felett húzódó golyózápor alatt egész közel a majorhoz vagy kétszáz lépésre. Itt beástuk magunkat, hogy a már előretörő második zászlóaljat is bevárjuk. Ezek gyorsan jöttek. Hisz még csak nem is lehetek miattunk. Közbe kiabálnak, meg kell nézni, mi van a majorban. En rögtön vállalkozom és még két társam. Előreukszunk, fel a magaslatra. Már alig száz lépés a major. De messzebb nem mehettünk. Innen lesünk. Az oroszok erősen lönek. De jobban a negyedik zászlóaljra, mert azon a részen egyenesebb a terep. A mieink már jó védett helyen, a lapályban fekszenek. Kúsznak a major felé. Sokáig nézem a majort, míg tiszta képet kapok. A sűrű vadszőlővel körülvevett magas kerítés mögötté húzódó lövészárkokat takart, tele oroszokkal, akik feltartott szuronyos fegyverrel lödöztek a levegőbe, mert most már feltették a fejüket. A major három hosszú épületből állott, négyszöget alkotva az erdő sarkában olyformán, hogy hátulso oldala szabad volt. Felénk lévő oldalán két bejárás, amelyen gépfegyverek állottak és erősen tüzeltek. Szinte bevehetetlennek látszott a sűrű lugas miatt. Hisz itt rohamozni nem lehet. Visszakúsztuk a századhoz.

Jelentem Szalai zászlós úrnak, hogy áll a helyzet. A negyedik zászlóalj is beásta magát. Mi a lapályban gyülekezünk, keveredünk a második zászlóaljjal, amelynek két százada már beérkezett hozzánk. Sokáig heverésünk és lassan mindig közelebb és közelebb kúszik a legénység a majorhoz, hogy elérjük a magaslat legmagasabb pontját, ahonnan már újból löni lehet. En most kissé balra tolódtam a major-tól századdal vagy kétszáz méterre. Így nyomultunk előre.

Mielőtt a magaslat csúcspontjára érnenk, egy orosz százados hullája kerül ép utamba. Hanyatt fekvő, térdait görcsösen összehúzóva, olvasó a kezére tekerve, mintha még akkor is imádkozna. Melléje kúsztam, hogy megnézzem, él-e még. Már halott volt. Gyönyörű csontveretes, nagy tábori látcső lóg a nyakában, amelyet rögtön magamhoz veszek, hogy szétnezzek. Nem is törődtem többé vele. Hisz a túlsó oldalon elegen fekszenek közülünk is. A sárgarépa még most is mereven a szájukban. Miért sajnálnám én épp most ezt az orosz. Talán azért, mert szép körszakálla van? Vagy talán a szép bagaria csizmáért? Vagy azért a szép látcsőért? Dehogy sajnálom. Szinte örültem, hogy épp elibém került. Legalább most van háborús emlékem, amit hasznosítani is tudok.

Már délutánra járt az idő, úgy három-négy óra felé, a folytonosan változó tűzharc alatt, midőn a távcsóval látom, hogy balról a mezősegen húzódik felénk egy végeláthatatlan sűrű rajvonalgűrű, vagy két kilométer távolságról. A háttérben még két-három kilométerre az előretörő gyalogság mögötti erdő szélein vágatva fejlődnek fel a tűzterek. Rögtön felismertem a távcsóvön, hogy a mi csapataink. Jelen tettem is rögtön. Így a helyzet kezdett jól alakulni. Alig egy félóra eltelté után, tőlünk balra is megindult a fegyvertűz az erdőbe rejtőzött oroszok részéről. Mi előttünk is élénkebb tüzelés kezdődött, mintha az ezred erre várt volna. Már a balszárnnyunkhoz csatlakoztak a 18-as honvédek és a 13-asok. Az erdő felől újabb rajvonalak ereszkednek le a sík lapályba. Megdördülnek az agyúink, amire rögtön felelnak az előttünk elterülő erdőség mögött az orosz tűzterek is. Erős tüzerégi tüzelés indul meg. A gyalogsági tűz is folyton erősödik. Egyszer csak a major mögötti erdőségből nagy harci zaj hallatszik felénk:

— Hurrá! Hurrá! — Szalai zászlós úr mondja:

— Már a 11-es jágerok szorongatják a majoron túl az erdőben levő oroszokat. — Alig pár perc és fejünk felett ugatva repülnek a 15-ös lövedékek vagy öt darab. Bum, bum, bum, és már fekete füst- és porfelhő csap fel a majorból. Mintha jeladás lenne. Rögtön megmozdul a major körül a 76-os tábor. Felugranak a rajok és sűrű lánca szaladnak a major felé:

— Hurrá! Hurrá! — hangzik előlről, hátulról a 76-os és tizenegyesek gyűrűjéből. Rövid fegyvertűz. Csak a hurrá! hurrá! hangzik. Mi is előretörtünk az erdő felé, hogy a menekülő oroszokat jobban löhessük. A magaslat csúcspontján megtorpanunk.

Előttünk az erdő, alig kétszáz lépés. Oldalt jobbra az égő major, ahol a harci láрма dúl. Előttünk az erdőből mint a méhraj, úgy csap le az orosz gyalogsági és gépfegyvertűz. Csak úgy buknak fel bajtársaim.

— Beásní! — hangzik a parancs. Rögtön hozzáfogunk. Már védve vagyunk. Van erős kilövő fedezékünk. Füstöl a homok, a tarló. Előttünk szántja az orosz lövedék. Nagyon jól lönek, különösen a gépfegyvereik. Már sok a halott és a sebesült...

Megjön a második zászlóalj is teljesen. Sűrűn vagyunk. Mögöttem is sokan fekszenek. Várják a rohamot. Az agyúk bömbölnek. Török, zúzzák az erdőt. Már alkonyodni kezd. Mozdulni sem lehet. Aki a fejét feldugja, már ott a gépfegyvertűz. Ebből most szokatlan sok van. Nézzük, hogy honnét lönek. Ezeket volna jó elhallgattatni. Egyszer csak balról jön az értesítés:

Hegedű, Harmonika, Tárogató,
Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak
itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest. VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

ÁGYTOLLAT,

pehely, szállodák, penziók, háztartások és menyasszonyok kiházasításá részére, higiénikusan kezelve, ajánlok. Kérje mintázott ajánlatomat. Fehér fosztott lúdtollat 10 kg. vételnél kg.-ként 2 pengőért utánvétellel, bérmentve szállítok. Részbeni részletfizetési kedvezményt adok.

ROSNER GYULA ágytoll-üzeme, Kiskunfélegyháza.

Írógép

új és újjáalakított, ≡ javítás
karbantartás ≡ alkatrészek
Irodai felszerelések, töltőtollak

Elsőrangú minőség. :: Olcsó árak.
Kedvező fizetési feltételek.

Wirth és Rengey Szeged, Széchenyi tér 5

A törvényszéki palota mellett.

— Az oroszok a fákon! — Onnét lönek. Ezért tudtak olyan jól löni bennünket a lapról is. Most rögtön észreveszszük a gépfegyvereket a fákon. Megindul a tűz rájuk. Elnémulnak rögtön. Most már bátrabban dugjuk fel fejünket. Hisz a főlény a miénk. Zeng a környék, egybeolvad a golyók suhogása a fegyverek ropogásával. Egyórai örült fegyvertűz. A tüzérség törí az erdőt. Jajgatás, ordítózás. Szinte reszket a levegő. Már készülődünk a rohamra. Megélnékül az erdőszél. Fehér ingek, alsónadrágok, törülközőktől fehérlik az egész vonal. Tömegesen szaladnak az oroszok felénk. Feltartott kezekkel. Hátral látni sok fegyverest is. Jön a parancs:

— Tűzet szüntess! — A tűz elcsendesül egy pillanatra. Az oroszok szaladnak sűrű tömegben felénk. Az eleje fegyver nélkül, feltartott, rimánkodó, összekulcsolt kezekkel. Hátral sok a fegyveres. Újra hangzik a parancs:

— Tűzeln! — Pár pillanatra felcsap ismét a fegyvertűz. Az orosz tömeg megritkul. Egy része szalad könyörögve, mignem hozzánk érnek. Én csak fegyveresre lövök. Azt hiszem a többi is, mert eldobja mind a fegyvert és könyörögtek pusztá életükért.

Jobbról az égő major mögül még egy utolsó hurrá! és csend az egész vonalon. Csak néha-néha zúdit hol ide, hol oda a tüzérség üldöző tüzet az erdőre, ahonnan tömegesen vonulnak a fegyvertelen oroszok ki a szabadba. Csak úgy hemzsegett az erdő alja a sok oroszról. Azt hittem, sosem fogynak el. Lent balra az erdő sarkánál egy kilométerre tőlem, a honvédek terelték az orosz tömegeket. Vagy két óra hosszat folyton marsoltak négyes sorban az elfogott oroszok. Már a nap ismét a bíborvörös utolsó sugarait szórta reánk, amidőn az ezred gyülekezőt fújt. Visszamentünk arra a helyre, ahol előtte való éjjel az oroszok nyugtalanították álmainkat. A reggeli kiindulás legmagasabbik helyéről az egész síkság jól látható. Hosszú, végeláthatatlan négyes sorokban menetelt a vert orosz sereg. Mindenki azt mondja, 8—10 ezer a fogoly.

Már eltűnnek a mozgó távoli alakok és sötétség borul a tájra. Mindenünnen hangzik az ezredek hívőjele. A 76-osok és 48-asok egy helyen gyülekeznek. Együtt a brigád. Most a trénekhez érünk. Füstölnek a konyhák, jön a jó gulyás szaga. Siettünk a jó gulyásszag irányába, hol már gyülekezett a sok harcos, hogy éhségét csillapítsa a két napos koplalás után. Alig, hogy megettük a menázsinkat, a cigarettát, kenyeret és bort átvettük, melyből most bőségesen kapott mindenki, már ismét parancsszavak.

— Harmadik század sorakozó!

Mi lesz már megint? Hát már megint nem alhatunk? Már megint készül valami? Miért éppen a harmadik század?

Együttáll a század és 10 órakor elindult. Minden baka azt kérdezte a szomszédjától: Hová? Senki sem tudta.

A sűrű sötétségben bandukóva haladt a századom az erdőszélén a major irányába. Már a répa levele rastog, törrik a kullogó század lábai alatt. A túloldal fel-fellobban néha egy kis fény az elhamvadt majorból. A gyenge éji szellő az elhamvadt gabona bűzös szagát hozza felénk. Már vagy félórája jártunk össze-vissza a répában, mintha az lett volna a feladatunk.

A majorhoz megyünk. Tábori őrsre, mert a 48-ik gyalogezred is együtt pihent a mi ezredünkkel. Most már alig ötperces menetelés után Szalai zászlós úr oda vezetett bennünket a majorhoz, ahol délután harcoltunk. Elfoglaltuk a kijelölt helyet és rajvonalban, arccal a major felé beástuk magunkat. Egy jó órai munka után, már a jó, védett friss árokban felváltva aludt minden második ember egy-egy órát.

(Folytatjuk.)

KI TUDTA ?

Szilárd és cseppfolyós anyag fajsúlyát aszerint határozzuk meg, hogy mennyivel nehezebb vagy könnyebb a víznél. A parafa fajsúlya 0.20—0.24, ami azt jelenti, hogy egy köbméter parafa 200—240 kg. Szilárd test fajsúlyát könnyen megállapíthatjuk, ha lemérünk belőle egy köbciméter nagyságú darabot és a súlyát 1 grammhoz viszonyítjuk. (Ennyi ugyanis egy köbcm. víz súlya.)

Nyertes: Varga György alhdgy Budapest (200 kg).

Ki akar pünkösdi miniszter lenni ?

(Pályázat.)

Nem sok ember van, aki életében legalább egyszer ne mondotta volna: „Ha én egy napig miniszter lennék!” És hozzátette mindjárt, hogy mi mindent csinálna, ha miniszter lenne. A dolog persze nem ilyen egyszerű, még a miniszter számára sem, de azért mi most mégis alkalmat akarunk adni minden olvasónknak, hogy legalább — pünkösdi miniszter legyen és megpróbálja: mit is tenne legelőször, ha a nem várt eset egyszer valóban bekövetkeznék.

Fogalmazza meg mindenki az első rendeletet, amelyet pünkösdi miniszterségének első napján a csendőrségnek kiadna. Lehet a rendelet komoly tárgyú, de aki akarja, tréfásan is felfoghatja a pályázatunkat és ennek megfelelő humoros rendeletet is készíthet. A tervezetet szövege szerint úgy kell megfogalmazni, amint a pályázó „kiadni szándékozik”.

A pályázatokat névalírás nélkül, csupán jellege alatt kell beküldeni a nyertest, valamint a legjobb pályamunkákat is csak jellegükkel fogjuk felsorolni; a pályázók majd csak az eredmény kihirdetése után jelentkezzenek.

A legjobb és legötletesebb „rendelet” beküldését szép és értékes emléktárggyal jutalmazzuk. Határidő: július 1. Az eredményt a július 15-iki számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHACSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VIII., József-körút 5. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

**FOTO • OPTIKAI
MOZI SZAKÜZLET**

HATSCHÉK ÉS FARKAS

Károly körút 28.
Andrássy út 31.
Rákóczi út 80.

Különleges fizetési kedvezmény

a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegelorrás. Ebédlő- és futószőnyegek, szolonok, paplanok stb. Agynemű és fehérnemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre.

LAKÁSBERENDEZŐ-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-lőr 5.

Telefon: 271-77.

Mintaárjegyzéket és modellárjegyzéket küldünk.

MERCEDES IRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

IRÓGÉP BEHOZATALI RT
Budapest, V, Nádor u. 24

MAGYAR

GYÁRTMÁNY